

PROGRAMIRODA

H-1112 BUDAPEST, Budaörsi út 45.
Telefon: (36 1) 309-2627
www.gyerekesely.hu

TÁMOP-5.2.1/07/1-2008-0001

SZÉCHENYI TERV

ÓZDI KISTÉRSÉG

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE

ÉSZAK- MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ

Kistérségi helyzetelemzés

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projektek az Európai Unió
támogatásával valósulnak meg.

Tartalomjegyzék

Összefoglalás	4
1. A kistérség elhelyezkedése és települései, néhány társadalmi-gazdasági mutatója	6
2. A kistérség népességének néhány jellemzője	12
3. Lakás, lakhatás	15
4. Foglalkoztatás, munkanélküliség	17
5. A gyerekes családok helyzete	18
6. Segélyezési helyzetkép	22
7. Szolgáltatások a kistérség településein	24
Humán szolgáltatások elérhetősége és jellemzői	24
Közoktatási intézmények és szolgáltatások	29
7.1. Óvoda/iskola nélküli települések helyzete	36
8. Szegregátumok	36
9. Helyi jó gyakorlatok	38
10. A megnevezett fejlesztési szükségletek és igények (adatlapok és interjúk alapján)	39
11. Civil szervezetek	41
12. Jelenlegi forrástérkép	45
Mellékletek	488

Összefoglalás

Az Ózdi kistérség, amely az ország 174 kistérsége közül a 13. leghátrányosabb helyzetű, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, az Észak-Magyarországi régióban található. A kistérség három városában és 26 községében 72 ezer fő él, akiknek mintegy 28 százaléka cigány. Ózd a régió negyedik legnépesebb városa (38 ezer fő), de a kistérség alapvetően aprófalvas szerkezetű: hét faluban 500 fő, további 18-ban 1000 fő alatti a lakosság száma. A kistérség egészében jelentős a népességfogyás, amely a gyerekszám csökkenésének és az elvándorlásnak a következménye. Az Ózdi kistérségben élők ötöde 18 éven aluli, ez több mint 15 ezer gyereket jelent. A 0-24 évesek közül 12 ezren kapnak rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt: a kistérségben élő gyerekek és fiatalok jelentős többsége alacsony jövedelmi helyzetű családban él.

Az Ózdi kistérség még a 38 ezres kistérségi központ ellenére is minden szempontból súlyos strukturális problémákkal küzd. A munkanélküliség, amely a rendszerváltás után tömegeket érintett ezen az ipar - és bányavidéken, 2002 és 2009 között is megkétszereződött. A lakosság jelentős része képzetlen, korábban betanított munkásként dolgozó, ma tartós munkanélküli. 2009-ben a munkanélküliségi ráta (21 százalék) az országos átlag kétszerese volt, a foglalkoztatottak aránya (46 százalék) 9 százalékponttal volt alacsonyabb az országos értéknél. A kistérségek között a 100 lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma az Ózdi kistérségben volt a legalacsonyabb (5,4 db) 2008-ban.

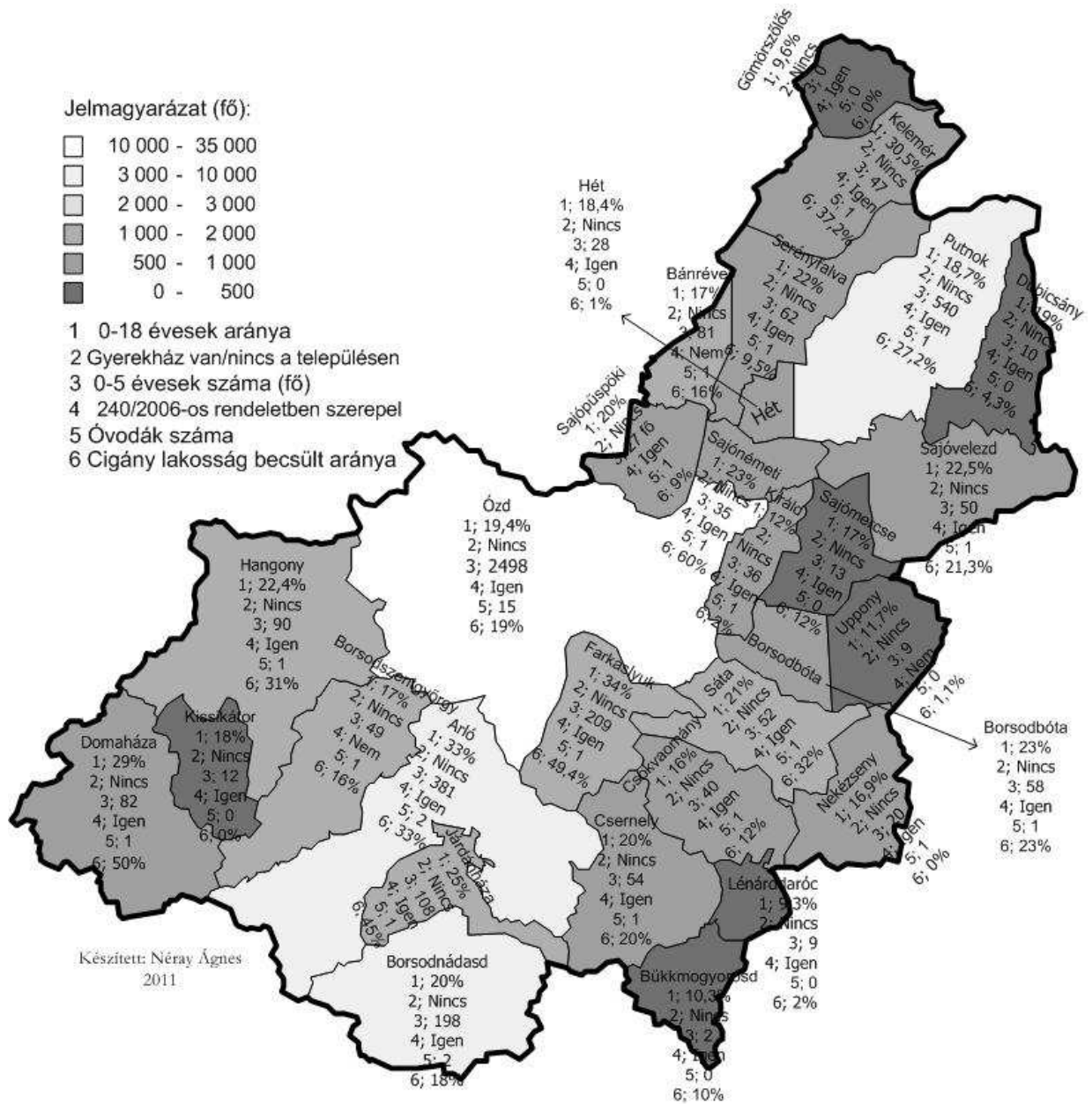
A települések közel azonos helyzetűek, hiszen ugyanaz a beszűkült munkaerőpiac, ugyanaz a kilátástalanság veszi őket körbe. A kistérségen belüli egyenlőtlenségek azonban néhány területen így sem elhanyagolhatók. Négy településen például igen magas (29-34 százalék) a gyerekek népességen belüli aránya, miközben öt másik község egyértelműen előregedik. A roma lakosság arányában szintén jelentősek a települések közötti különbségek (jegyzői becslések szerint 6 faluban a népesség több mint fele cigány, míg másik három községben arányuk 1-2 százalék, Ózd lakosságának mintegy harmada cigány). A vezetékes vízzel ellátott lakások aránya a települések egy részén 80-100 százalék, még öt községben 50 százalék alatti. Az adatok összevetése alapján az látszik, hogy a legrosszabb helyzetű települések Arló, Farkaslyuk és Domaháza, ami önmagában nem jelenti azt, hogy a többi település sokkal jobb helyzetben lenne.

A kistérség egyik legnagyobb problémája a szegregátumok és a szegregált lakókörnyezetben élők magas száma. Az erre vonatkozó hiányos adatok és információk ellenére is tudható, hogy csak Ózdon 16 szegregátum létezik, amelyekben összesen mintegy hatezer ember él. A kistérség egészében pedig – különböző források és tapasztalatok összevetése alapján – 23-29 szegregátum van. Ez pedig a térbeli izoláción túl együtt jár a szélsőséges lakáskörülményekkel, a szolgáltatások hiányával, a többdimenziós kirekesztettséggel.

Az Ózdi kistérség égető gondja a gyerekek napközbeni ellátásának megoldatlansága, amelynek fejlesztése alapvető feladat. Bölcsőde egyedül Ózdon van, és itt működik a kistérség egyetlen családi napközije is. Így a kistérségben élő majdnem kétezer 0-2 éves gyerek számára alig több mint száz férőhely van (a gyakorlatban ezek szinte kizárólag az ózdi gyerekek számára biztosítanak ellátást). Biztos Kezdet gyerekházra a gyerekszám alapján számos településen szükség lehet, Arló és Farkaslyuk (Ózd, Borosdbóta, Putnok) jelezte is ezt az igényét. Az óvodák kétharmada zsúfolt, az átlagos csoportlétszámok meghaladják a közoktatási törvényben maximalizált 25 fős létszámhatárt. Szintén probléma, hogy a jellemzően magas gyerekszámok és jelentős anyagi nélkülözés ellenére nyári étkeztetést mindössze 11 önkormányzat biztosít, nyári napközi mindössze egyetlen községben (Kelemér) működik.

A gyerekeket célzó egyéb szolgáltatások terén is jelentősek a hiányok: a pedagógiai szakszolgálat a települések egy részén egyáltalán nem, vagy rendkívül alacsony óraszámokban érhető el, gyógytorna csak Ózdon van, korai fejlesztés egyáltalán nincs a kistérségben. Az óvodákban és iskolákban szintén komoly gond a fejlesztő szakemberek és a szakmai munkát támogató egyéb munkatársak hiánya, illetve fejlesztő tevékenységekben való részvételük alacsony aránya. A szegregált körülmények között élők helyzetét javító szolgáltatások biztosítása, illetve fejlesztése a jelenlegi erőforrásokkal megoldhatatlan probléma.

1. ábra: Az Ózdi kistérség*

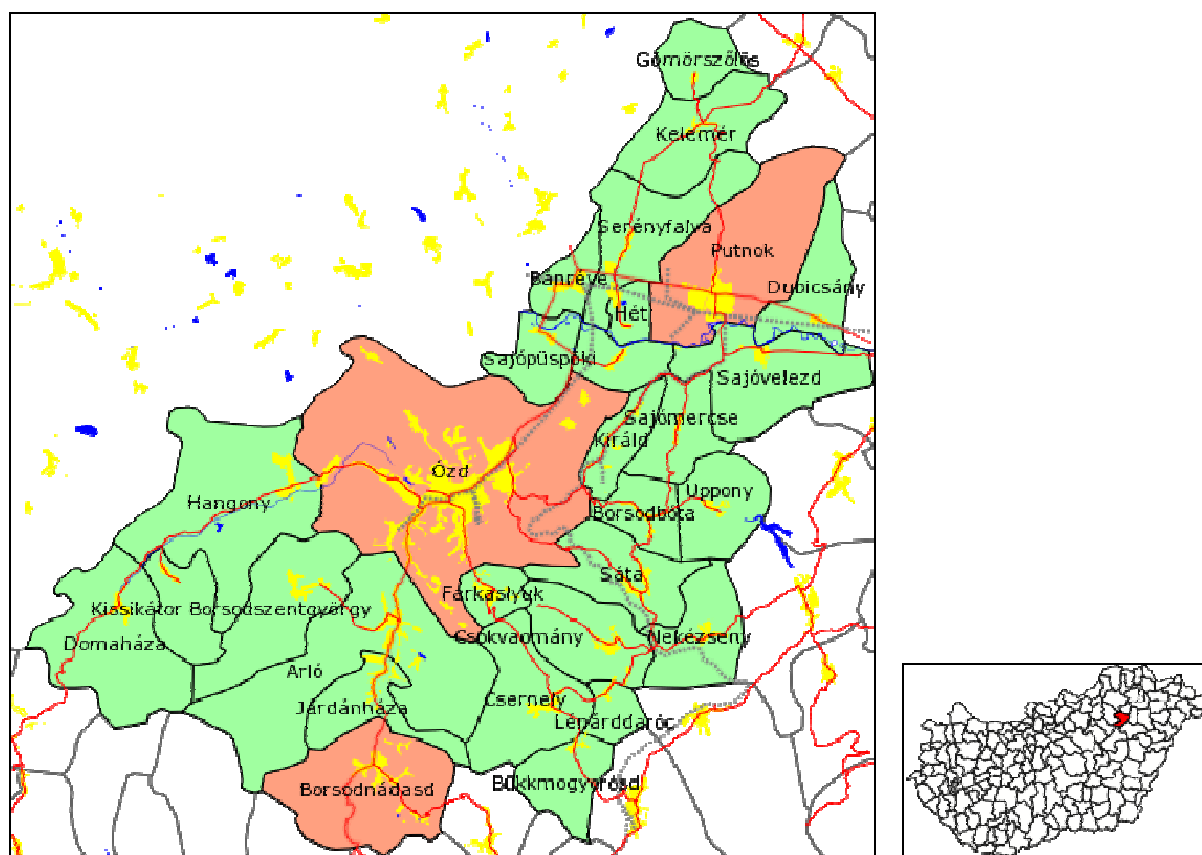

* A 0-5 évesek száma 2009-es adat.

A kistérségi tükröt statisztikai adatok, valamint a helyben gyűjtött információk alapján állítottuk össze. A helyzetfelmérést segítették a települések jegyzői, a védőnői hálózat, a szociális- és gyermekjóléti, a közoktatási, valamint a munkaügyi intézmények munkatársai a településükre, intézményükre vonatkozó adatlapok kitöltésével. Az érintett szülők, valamint a helyi szakemberek véleményének megismerése csoportos interjúk keretében történt. Az Ózdi kistérségben összesen 122 adatlap és 3 csoportos interjú készült. Az így kapott információkat ott pontosítottuk, vagy vetettük össze egyéb adatforrásokkal (elsősorban KSH adatokkal), ahol az eredmények bizonytalanok voltak. Az Ózdi kistérség esetében több területen sajnos igen hiányos az adatszolgáltatás, így az adathiányok mérséklése érdekében gyakrabban használtunk más adatforrásokat.

1. A kistérség elhelyezkedése és települései, néhány társadalmi-gazdasági mutatója¹

2. ábra: A kistérség települései

¹ VÁTI- REMEK,

https://teir.vati.hu/rqdist/main?rq_app=um&rq_proc=eredfr2&xterkod=3514&xmutkod=&xtabkell=I&xtertip=K,
 valamint MTA KTI Erőforrástérkép, illetve KSH és saját kistérségi adatgyűjtés

Jelmagyarázat:

■	főváros
■	megyei jogú város
■	város
■	község
■	belterület
■	vízfelület
—	összekötő út
—	II. sz. főút
—	I. sz. főút
—	gyorsforgalmi út
—	vasút

Terület (km ²)	550
Lakónépesség (fő, 2010. jan. 1.)	72601
Kedvezményezett térség	Igen

Az Ózdi kistérség Borsod-Abaúj-Zemplén megye 15 kistérsége közül a második legnépesebb (72601 fő). Északi határa egybeesik a szlovák-magyar országhatárral. Délen Heves megyével, nyugaton Nógráddal szomszédos. A viszonylag nagy terület és a magas lakosság-és településszám miatt a kistérség három mikro-körzetre (Ózd, Putnok, Borsodnádasd) tagolódik. Ózdon (38 344 fő) a kistérség népességének több mint fele él. A térségen keresztül folyó Sajó völgyében van a kistérség második legnagyobb városa, Putnok (7350 fő). A harmadik Borsodnádasd (3380 fő). A kistérség 26 községének népessége 4008 fő (Arló) és 83 fő (Gömörszőlős) között változik, hét aprófaluban kevesebb, mint ötszázan élnek. Az Ózdi kistérség lakossága az utóbbi 10 évben a megyei átlaghoz viszonyítva is jelentős mértékben fogy. (4. ábra) A cigány népesség átlagos aránya – helyi becslések szerint – 28,2 százalék.

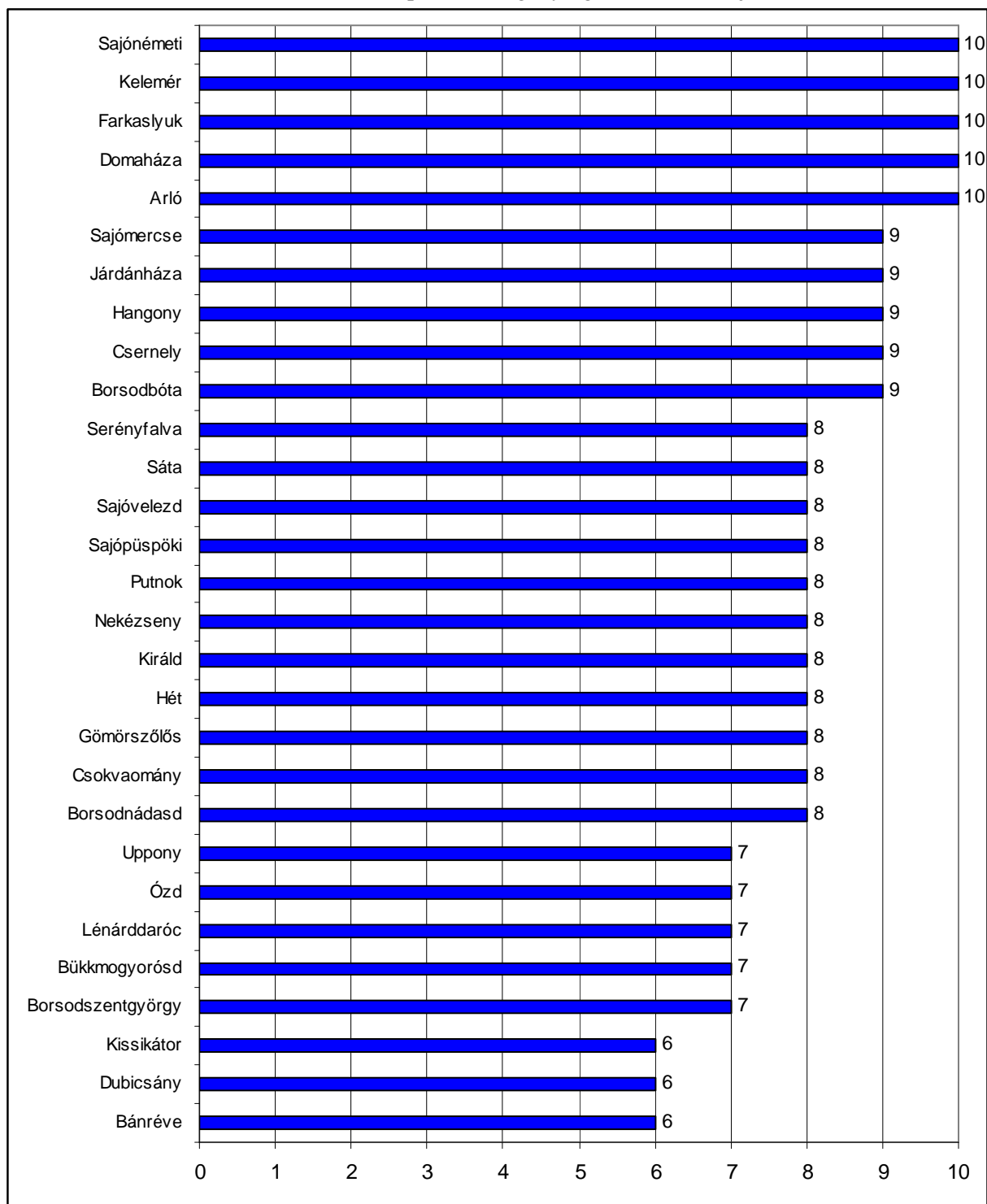
Az Ózdi a 174 kistérség közül a 13. legelmaradottabb, amit az is jelez, hogy 29 települése közül a 240/2006. (XI. 30.) kormányrendelet szerint 26 társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott és az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliségi aránnyal rendelkezik. (1. tábla) Öt település (Arló, Domaháza, Farkaslyuk, Kelemér, Sajónémeti) szegénységi kockázata² a legmagasabb fokú (10), de a többi település (köztük a városok) helyzete sem sokkal kedvezőbb. (3. ábra)

1. tábla: A kistérség településeinek száma jogállás és társadalmi-gazdasági helyzet szerint

Települések száma		29
Jogállás szerint	Város	3
	Község	26
Kedvezményezett települések száma		26
Típus szerint	Társadalmi-gazdasági szempontból elmaradott	26
	Országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott	26

² Az MTA Regionális Kutató Központja által számított érték. A szegénység mértékét jelző típusképző mutatók: Fiatalodási index (a 15 évesnél fiatalabbak a 60 évnél idősebbek arányában), 2005; Középfokú végzettségűek aránya a 18 évesnél idősebb népesség körében, 2001; Egy állandó lakosra jutó adózott jövedelem és nyugdíj összege havonta, 2005; Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya, 2001; Regisztrált munkanélküliek a 18-59 évesek arányában, 2005; Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők aránya a 0-17 évesekből, 2006; Nem korbetöltött nyugdíjasok aránya, 2005; Egy állandó lakosra jutó adózott jövedelem, 2005.

3. ábra: A települések szegénységi kockázati kódjai

Forrás: MTARKK

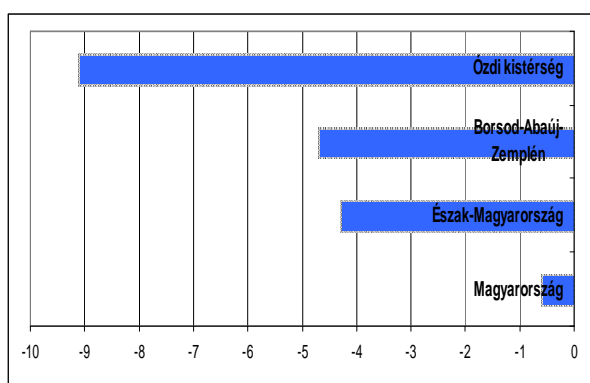
A 2001-es népszámlálás alapján a kistérség 18 évesnél idősebb lakossága 26,1 százalékának van legalább érettségije, amely az országos átlagnál 12 százalékponttal alacsonyabb érték. Ezzel az aránnyal az Ózdi kistérség nem tartozik a legrosszabb helyzetű kistérségek közé. Az országos átlag 2001-ben 38,2 százalék, a legkedvezőbb arány 58,7 százalék (Budapest). (6. ábra)

A munkanélküliségi ráta – az ÁFSZ adatai szerint - 2002 és 2009 között megkétszereződött; 10,9 százalékról 21,3 százalékra nőtt. A jelenleg 46,1 százalékos foglalkoztatási ráta 2002 és 2009 között alig három százalékponttal emelkedett.³ Ez az arány sem sokkal kedvezőtlenebb a megyei átlagnál (2009-ban 46,8 százalék)⁴. A borsodi ipar és bányászat rendszerváltással bekövetkező összeomlásának következményeit jelzi, hogy míg 1990-ben a 100 háztartásra jutó foglalkoztatottak száma (117,2 fő) alig 20 százalékkal maradt el az országos maximum értéktől (136,7 fő), addig 2001-ben annak már csak alig több mint fele (a kistérségben 65,4 fő, az országos maximum érték 125,3 fő). (6. ábra) A helyi munkaerőpiac reménytelenségének talán legélesebb mutatója, hogy a 100 lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma 2008-ban 5,4 db, amellyel az ózdi a legutolsó a kistérségek sorában (az országos maximum érték 27,5 db). (12. ábra)

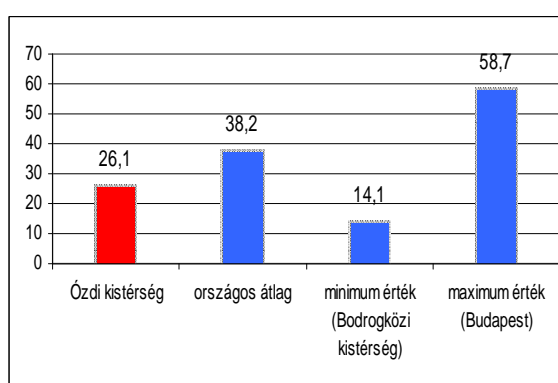
A lakáskörülmények terén az Ózdi kistérség nem tartozik a legrosszabb helyzetű kistérségek közé: a 2001-es census adatok szerint a lakások ötöde (21,6 százalék) komfort nélküli, az országos átlag 11,1 százalék. (10. ábra) Az ivóvízzel ellátott lakások aránya a kistérségben 79,3 százalék (2001), amely viszont a 9. legrosszabb arány a kistérségek rangsorában (az országos átlag 94,9 százalék). (11. ábra) Mindezekkel együtt fontos, hogy mind Ózdon, mind a kistérség más településein számos szegregátum található, amelyeken a szélsőségesen rossz lakáskörülmények mellett egyéb más társadalmi problémák is koncentrálnak.

A kistérségnek nincs közvetlen autópálya kapcsolata, a 25-ös és a 26-os főútvonalak jelentik a közlekedési kapcsolatot. Az Ózdtól mintegy 150 kilométerre lévő fővárost a kistérségből 2 és negyed óra alatt lehet közúton elérni. (17. ábra) Ez azonban nem mindenkinek egyformán adott, főként akkor, ha hozzá tesszük, hogy 2008-ban a 100 lakosra jutó személygépkocsik száma (19,4 db) alig valamivel haladta meg az országos minimumot (17,7 db, Bodrogi kistérség). (16. ábra)

4. ábra: Lakónépesség változása, 1998-2008, százalék

5. ábra: A 18 éven felüli népességből a legalább érettségivel rendelkezők aránya, 2001, százalék

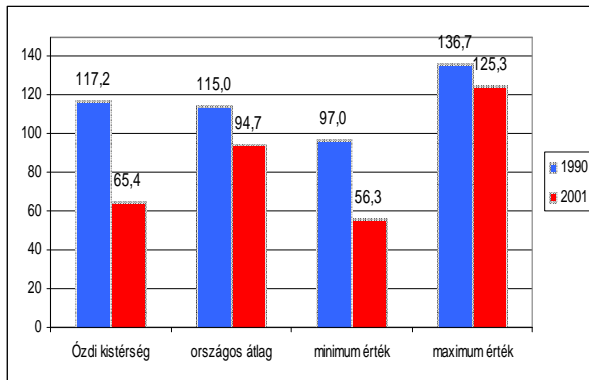

³ Forrás: ÁFSZ, <http://kisterseg.afsz.hu/index.php>

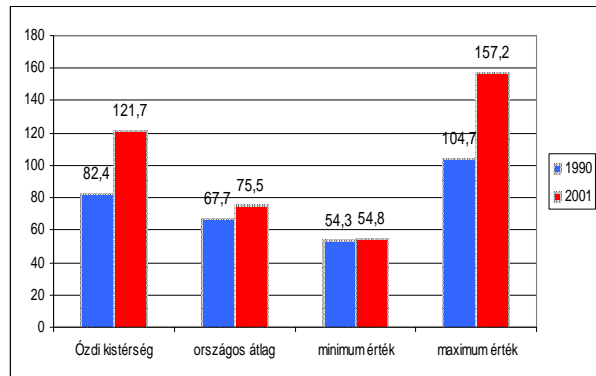
⁴ Forrás: ÁFSZ, 2009. <http://kisterseg.afsz.hu/index.php>

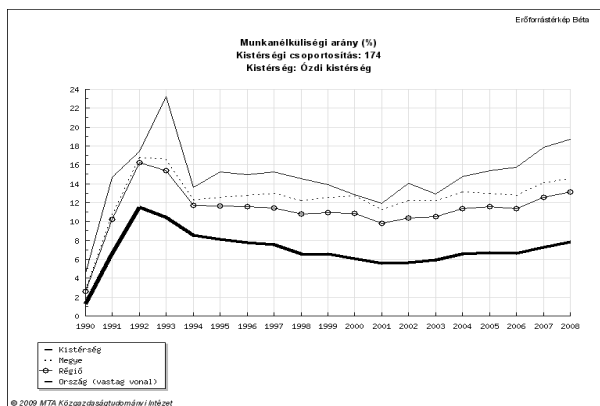
6. ábra: 100 háztartásra jutó foglalkoztatottak száma, 1990, 2001, fő

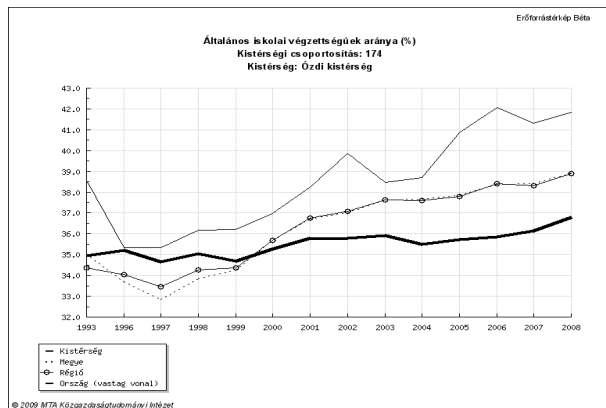
7. ábra: 100 foglalkoztatottra jutó eltartottak száma, 1990, 2001, fő

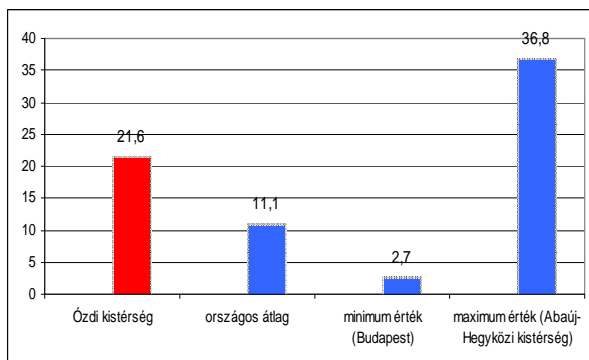
8. ábra: Munkanélküliségi ráta változása, 1990-2008, százalék

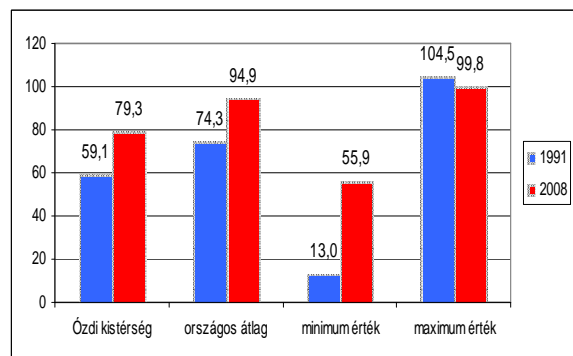
9. ábra: Munkanélküliek (állás keresők) közül legfeljebb 8 osztályos végzettséggel rendelkezők arányának alakulása, 1990-2008, százalék

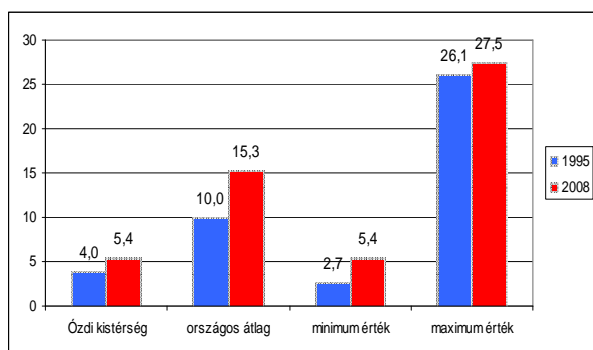
10. ábra: Komfortnélküli lakások aránya, 2001, százalék

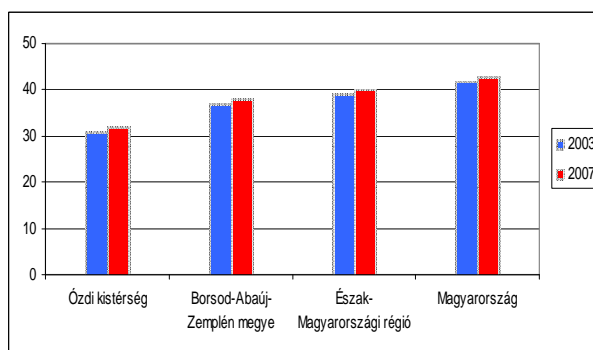
11. ábra: Közüemi ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya, 1991, 2008, százalék

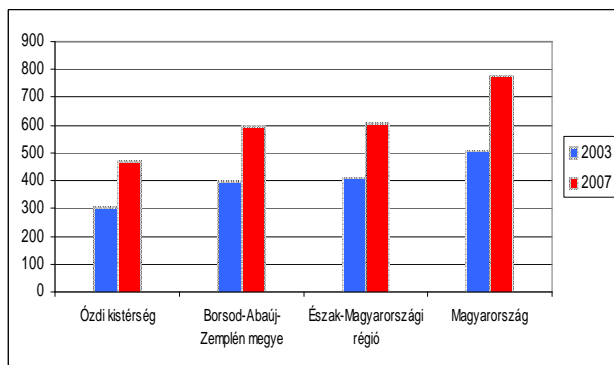
12. ábra: Regisztrált vállalkozások 100 lakosra jutó száma 1995, 2008, db.

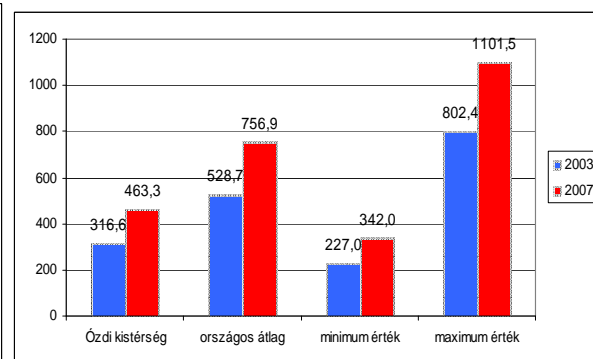
13. ábra: Adófizetők aránya, 2003, 2007, százalék

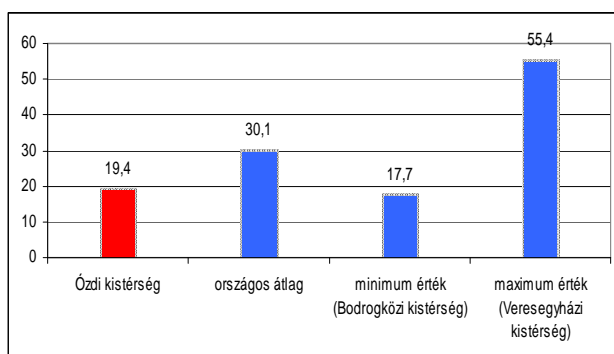
14. ábra: Egy főre jutó belföldi jövedelem, 2003, 2007, ezer Ft.

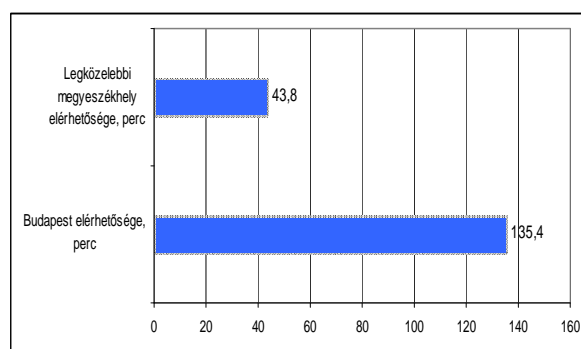
15. ábra: Egy állandó lakosra jutó személyi jövedelemadó-alap, 2003, 2007, ezer Ft

16. ábra: 100 lakosra jutó személygépkocsik száma, 2008, db.

17. ábra: Budapest és a legközelebbi megyeszékhely elérhetősége a kistérségből, 2007, perc

2. A kistérség népességének néhány jellemzője

Az Ózdi kistérség változatos, alapvetően mégis aprófalvas településszerkezetű. 29 településének kétharmada (18 község) ezer fő, negyede (7 falu) ötszáz fő alatti, miközben – Ózdon és Putnokon kívül – kilenc nagyobb (1000-4000 fős) település is van a kistérségben. Ózd, a szocialista iparváros-fejlesztés egyik helyszíne, 38 ezer lakosával az Észak-Magyarországi régió negyedik legnépesebb városa. Putnok mintegy 100 évvel korábbi mezővárosi rangja után 1989-ben kapott városi címet. Borsodnádasd (3380) mindössze kilenc éve város.

A 18 éven aluliak teljes népességen belüli aránya – az országos átlaghoz képest kiugróan magas – egyharmad körüli (29-34%) négy településen (Arló, Domaháza, Farkaslyuk, Kelemér). A lakosságnak mindössze tizede gyerek viszont öt előregedő községben (Bükkmogyorósd, Gömörszőlős, Királd, Lénárdaróc, Uppony). A kistérség egészében a lakosság ötöde (20,7%) 18 éven aluli. *2. tábla*)

A 2003-as országos reprezentatív cigány vizsgálat szerint Borsod-Abaúj-Zemplén megyében volt a harmadik legmagasabb a romák népességen belüli aránya a megyék között (13,3%)⁵. 2010-ben a helyi jegyzők becslése szerint – Ózd adatai nélkül – a kistérség népességének közel harmada (28,2%) roma.⁶ Ózdon az Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) szerint 29-33 százalék a cigány népesség aránya. Az IVS helyzetelemzése négy városrészt különböztet meg, ezek közül kettőben (Keleti és Északi városrészek) a lakosság mintegy fele roma.⁷

Teljesen roma falvak nincsenek, de Sajónémetiben a lakosság csak nem kétharmada (59,9%), további öt településen mintegy fele cigány. Ezek a községek egyértelműen gettósodásnak indultak, és közel hasonló a helyzet azon a hét településen is, ahol 20-40 százalékos a roma arány. A helyi megítélés szerint három faluban (Gömörszőlős, Kissikátor, Nekézseny) egyáltalán nincsenek romák, négy településen pedig 1-2 százalék az arányuk. *(2. tábla)*

A szegregátumok, illetve a szegregátumban élő lakosság számának helyi meghatározása igen problémásnak tűnik, és az adatok, információk is szembetűnően hiányosak. A jegyzői adatlapok szerint mindössze két településen (Arló, Domaháza) élnek emberek szegregált lakóköznyezetben (összesen 1580 fő). A KSH lehatárolás⁸ (2001-es adatok) szerint a kistérség öt településén (Arló, Borsodnádasd, Járdánháza, Putnok, Ózd) 29 szegregátum található. (Arlón a jegyzői adatlap szerint 2010-ben a lakosság harmada, a 2001-es adatok alapján kétharmada él szegregátumban.) A szegregátumok összlakossága (12 ezer fő) a kistérség akkori népességének 15,8 százaléka volt. (Egy 2008-as kistérségi esélyegyenlőségi helyzetelemzés szerint 11 796 fő él szegregátumokban.⁹) Ózd 16 szegregátumában a város népességének 16,5 százaléka (2001), mintegy hatezer ember él. Más források és tapasztalatok szerint (regionális koordinátor, szakértő, LHH- tervdokumentumok, NFÜ, esélyegyenlőségi helyzetelemzés) Borsodbótán, Borsodszentgyörgyön, Csokvaományban, Csermelyen és Királdon vannak szegregált

⁵ Kemény István, Janky Béla, Lengyel Gabriella (2004) A magyarországi cigányság, 1971-2003. Gondolat Kiadó-MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Budapest

⁶ Az arány számításánál Ózd lakosságát nem vettük figyelembe.

⁷ <http://www.ozd.hu/showsection.php?sectionID=12>

⁸ Azokat a területet, ahol az aktív korú népességen belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50 %.

⁹ Az Ózdi kistérség esélyegyenlőségi helyzetelemzése 2008. Készítette: Nagy Anna Magdolna, Csóka János

településrészek, illetve Farkaslyuk, Sajónémeti és Kelemér is gettósodik. Az NFÜ 2010-es vizsgálata szerint a kistérség nyolc településén 23 szegregátum van.¹⁰

A különböző adatforrásokat – az eltérő definíciók, módszerek és adatévek miatt – csak nagy bizonytalansággal kezelhetjük. Az egyes elemzések, források nem egyeznek abban sem, hogy a kistérség mely településein található szegregátum. A jegyzői adatlapok jelentős hiányai miatt azonban kénytelenek voltunk más forrásokat is használni, hogy legalább közelítő képünk legyen arról a kistérségről, ahol több ezer ember él telepszerű lakókörnyezetben, nagyon rossz életkörülmények között.

2. tábla: Lakónépesség, 18 éven aluliak, cigány népesség és szegregátumban élők a kistérség településein (a jegyzői adatlap alapján)

Település	Lakónépesség száma (2010. január) (fő)	18 éven aluliak		Cigány népesség becslés		Szegregált lakó-környezetben élők	
		száma (fő)	aránya (%)	száma (fő)	aránya (%)	száma (fő)	aránya (%)
Arló	4 008	1 339	33,4	2 000	49,9	1 357	33,9
Bánréve	1 370	227	16,6	274	20,0	0	0
Borsodbóta	943	217	23,0	470	49,8	0	0
Borsodnádásd	3 380	668	19,8	600	17,8	701**	19,5**
Borsodszentgyörgy	1 248	216	17,3	200	16,0	9***	0,7
Bükkmogyorósd	145	15	10,3	15	10,3	0	0
Csernely	846	171	20,2	171	20,2	360***	42,6
Csokvaomány	963	149	15,5	114	11,8	111***	11,5
Domaháza	902	258	28,6	450	49,9	223	24,7
Dubicsány	324	62	19,1	14	4,3	0	0
Farkaslyuk	2 023	688	34,0	1 000	49,4	0	0
Gömörzőlős	83	8	9,6	0	0,0	0	0
Hangony	1 694	380	22,4	520	30,7	0	0
Hét	543	100	18,4	5	0,9	0	0
Járdánháza	1 886	464	24,6	849	45,0	647**	33,4**
Kelemér	538	164	30,5	200	37,2	0	0
Királd	924	106	11,5	15	1,6	16***	1,7
Kissikátor	345	61	17,7	0	0,0	0	0
Lénárdaróc	311	29	9,3	7	2,3	0	0
Nekézseny	812	137	16,9	0	0,0	0	0
Ózd	38 344	7 446	19,4	na	29-33*	6329**	16,5**
Putnok	7 350	1 374	18,7	2 000	27,2	1896**	25,2**
Sáta	1274	261	20,5	400	31,4	0	0
Sajómercse	254	42	16,5	30	11,8	0	0
Sajónémeti	564	128	22,7	338	59,9	0	0
Sajópuspöki	550	112	20,4	50	9,1	0	0
Sajóvelezd	844	190	22,5	180	21,3	0	0

¹⁰ Domokos Veronika (2010) a „Szegény-és cigánytelepek, városi szegregátumok területi elhelyezkedésének és infrastrukturális állapotának elemzése különböző (közoktatási, egészségügyi, településfejlesztési) adatforrások egybevetésével. NFÜ.

Település	Lakónépesség száma (2010. január)	18 éven aluliak		Cigány népesség becslés		Szegregált lakó-környezetben élők	
Serényfalva	1 056	232	22,0	100	9,5	0	0
Uppony	351	41	11,7	4	1,1	0	0
Ózdi kistérség	73 875	15 285	20,7	10 006	28,2	-	-

* Forrás: IVS helyzetelemzés (CKÖ és önkormányzati adatszolgáltatás alapján, 2008). A kistérségi átlag számításában nincs benne Ózd. ** KSH, 2001. 2001-es népességhez viszonyított arány. *** 2008-as kistérségi esélyegyenlőségi helyzetelemzés.

Az Ózdi kistérségben 4261 fő a 0-5 év közötti gyerekek száma. A 0-2 évesek száma (1910 fő) több mint 20 százalékkal kevesebb a 3-5 évesek számánál (2351 fő), amely erős gyerekszám csökkenést jelez a kistérségben. Tizenöt településen csökkenő a létszám, köztük Ózddal, ahol a 0-2 évesek száma 427 fővel kevesebb a 3-5 évesek számánál. A két korcsoport összevetése alapján csak Arlón, Borsodnádason látható jelentősebb emelkedés. (3. tábla)

3. tábla: A 0-2 és a 3-5 éves gyerekek száma a településeken, 2010. (jegyző adatlap alapján)

Település	0-2 éves gyerekek száma, fő	3-5 éves gyerekek száma, fő
Arló	220	192
Bánréve	30	30
Borsodbóta	38	29
Borsodnádasd	122	88
Borsodszentgyörgy	20	24
Bükkmogyorósd	1	1
Csernely	32	22
Csokvaomány	16	13
Domaháza	43	40
Dubicsány	7	5
Farkaslyuk	122	116
Gömörszőlős	1	1
Hangony	28	47
Hét	10	12
Járdánháza	60	71
Kelemér	23	30
Királd	15	20
Kissikátor	4	11
Lénárdaróc	2	3
Nekézseny	7	10
Ózd	825	1252
Putnok	164	195
Sáta	25	32
Sajómercse	6	6
Sajónémeti	18	16
Sajópuspöki	10	21

Település	0-2 éves gyerekek száma, fő	3-5 éves gyerekek száma, fő
Sajóvelezd	30	33
Serényfalva	26	28
Uppony	5	3
Ózdi kistérség	1910	2351

3. Lakás, lakhatás

A lakásállománnyal kapcsolatos adatok terén is sok az adathiány. Három település esetében a lakások számát KSH adatokból (2009) pótoltuk. (A közüzemi ivóvízvezetékre és a közcsatorna-hálózatra kapcsolt lakások száma (2008) szintén tudható ebből a KSH-adatbázisból. Ezeket még sem használtuk, mert már a lakásállományra vonatkozóan is jelentős az eltérés a jegyzői és a KSH adatok között, és a vezetékes vízzel/csatornával ellátott arányok is torzítanak.) Adattípustól függően így 2-5 településről nincs információnk. Probléma lehet az is, hogy a település közművesítettségének szintje nem feltétlenül jelenti a háztartások/lakások ellátottságát. Tapasztalatok szerint gyakori, hogy egy-egy utca (szegregátum) közművesített ugyan, de a szegény családok nem tudják a szolgáltatást bevezetni lakásukba, vagy éppen díjhátralék miatt már kikapcsolták azt. Mindenesre az adathiányokkal, bizonytalanságokkal együtt is éles különbségek rajzolódnak ki a kistérség települései között.

A kistérség lakásállománya 26470 lakásból áll. Önkormányzati tulajdonú a lakások 4,9 százaléka¹¹, amely jelentősen meghaladja a 2005-ös megyei (3,2) és országos átlagot (3,1%)¹² A kistérség 12 településéről jelezték, hogy vannak önkormányzati lakásaik. Farkaslyukon (11,8%) és Királdon (9,0%) a lakások mintegy tizede önkormányzati tulajdonban van, és magas az arányuk Ózdon (7,4%) és Csokvaományban (6,9%) is. (4. tábla)

A rossz lakáshelyzet egyik jellemző mutatója a vezetékes víz hiánya. A jegyzői adatlapok alapján a kistérség mindössze négy kistelepülésén 100 százalékos a vezetékes vízzel rendelkező lakások aránya. Borsodnádason a lakások 95, Ózdon 93, Putnokon pedig csak 83 százalékában van vezetékes víz. Szélsőséges lakáskörülményekre utal az, hogy Sajóvelezd 250 lakásának mindössze tizedébe van bevezetve a víz. Ez a legrosszabb arány, de Lénárdarócon (40%) és Sátán (45%) is a lakások kevesebb, mint felében van víz. A csatornázottság terén is élesek a különbségek a kistérségen belül: a teljes lakásállomány csak három aprófaluban (Bükkmogyorósd, Csernely, Gömörszőlős) csatornázott, számos településen egyáltalán nincs kiépítve a vezeték. A csatornázottság alacsony szintje nem ritka az ózdinál jobb helyzetű térségekben sem, ugyanakkor figyelemreméltó, hogy az észak-magyarországi régió negyedik legnépesebb városában a lakások mindössze 60 százaléka csatornázott. A másik két városban ennél rosszabbak az arányok: Borsodnádasd (15%), Putnok (56%). (4. tábla)

Az életveszélyes és a komfortnélküli lakások aránya szintén fontos mutatója egy-egy település lakáshelyzetének. Az önkormányzatok mintegy harmadából nem jelezték életveszélyes

¹¹ A kistérségi átlag számításakor azokat a településeket nem vettük figyelembe, ahol hiányzik az önkormányzati lakások számára vonatkozó adat.

¹² A 2005-ös megyei és országos adatok a Mikrocenzusból származnak. Az összehasonlítás csak jelzésértékű.

lakásokat. A 21 adatot szolgáltató település többségében a lakások 1-2 százaléka életveszélyes, Csernelyben (15%) és Sajónémetiben (10%) viszont nagyon magas az arányuk. A komfortnélküli lakások arányát hat községben nem ismerjük. A 23 település közül 17-ben a lakások legalább tizede komfortnélküli. Meglepő, hogy a jegyzői statisztika szerint éppen Csernelyben legmagasabb az arányuk (60%), miközben itt kifejezetten kedvezőnek tűnik a lakások infrastrukturális ellátottsága. A következő legrosszabb helyzetű településen is (Sajómercse) a lakásoknak „csak” 35 százaléka komfortnélküli; másik öt faluban 30 százalékos az arány. A három város közül – ezen a téren – Putnok áll a legjobban: itt a lakások mindössze 1 százaléka nem komfortos, miközben Borsodnádason 10, Ózdon 23 százalék az arányuk. (4. tábla)

4. tábla: Lakásjellemzők a kistérség településein, 2010. (jegyzői adatok alapján)

Település	Lakások száma	Önkormányzati lakások száma	Vezetékes vízzel ellátott lakások aránya (%)	Csatorna-hálózatba bekötött lakások aránya (%)	Árammal ellátott lakások aránya (%)	Vezetékes gázzal ellátott lakások aránya (%)	Életveszélyes lakások aránya (%)	Komfort nélküli lakások aránya (%)
Arló	1 266	0	80,0	0,0	100,0	50,0	1,0	23,0
Bánréve	544	0	100,0	15,0	100,0	75,0	na	na
Borsodbóta	340	0	78,0	80,0	100,0	40,0	2,0	22,0
Borsodnádasd	1 361	3	95,0	15,0	100,0	65,0	1,0	10,0
Borsodszentgyörgy	500	0	100,0	0,0	100,0	100,0	0,0	15,0
Bükkmogyorósd	87	0	100,0	100,0	100,0	100,0	na	30,0
Csernely	340	3	100,0	100,0	100,0	95,0	15,0	60,0
Csokvaomány	363	25	85,0	90,0	99,0	76,0	0,0	7,2
Domaháza	344*	2	75,0	20,0	100,0	40,0	na	na
Dubicsány	110	0	90,0	85,0	100,0	64,0	na	na
Farkaslyuk	625	74	74,0	35,0	100,0	40,0	1,0	10,0
Gömörszőlős	47*	Na	19,1	100,0*	100,0	100,0	na	na
Hangony	564	Na	67,0	Na*	100,0	89,0	1,0	30,0
Hét	190	1	80,0	0,0	100,0	70,0	0,0	7,0
Járdánháza	530	12	80,0	Na*	98,0	35,0	na	30,0
Kelemér	181*	Na	17,7	43,6*	100,0	100,0	na	na
Királd	398	36	98,0	80,0	100,0	100,0	0,0	5,0
Kissikátor	130	1	80,0	Na*	100,0	60,0	na	na
Lénárdaróc	120	0	40,0	70,0	100,0	80,0	0,0	20,0
Nekézseny	335	0	80,0	70,0	100,0	70,0	0,0	30,0
Ózd	14 276	1 058	93,0	60,0	100,0	74,0	0,6	23,0
Putnok	2 602	42	83,0	56,0	100,0	75,0	1,0	1,0
Sáta	450	0	45	38	100	50	0,5	8
Sajómercse	122	0	57,0	0,0	100,0	28,0	1,0	35,0
Sajónémeti	212	0	63,0	0,0	79,0	41,0	10,0	18,0
Sajópüspöki	191	2	95,0	0,0	100,0	80,0	0,0	15,0
Sajóvelezd	250	0	10,0	0,0	100,0	80,0	0,0	30,0
Serényfalva	354	1	80,0	0,0	100,0	50,0	0,0	5,0
Uppony	210	0	68,0	64,0	100,0	70,0	1,0	23,0
Ózdi kistérség	26 470	1 260						

* KSH, Területi statisztikai adatok rendszere, 2009-es adatok. (TEIR)

4. Foglalkoztatás, munkanélküliség

Az Ózdi kistérség munkaerőpiaci mutatói igen kedvezőtlenek, bár a foglalkoztatás és az aktivitás terén javulás látható az elmúlt években. Az ÁFSZ adatai szerint 2002 és 2009 között kétszeresére nőtt a munkanélküliségi ráta a kistérségben (21,3%), a foglalkoztatási arány 2,6 százalékponttal emelkedett (2009-ben 46,1%). Utóbbi közel azonos a megyei átlaggal¹³ (46,6%), a munkanélküliségi ráta viszont 5 százalékponttal magasabb annál (16,3%). (2009-ben az országos munkanélküliségi ráta 10,1 százalék, a foglalkoztatási ráta 55,4 százalék.) 2009-ben majdnem 5500 regisztrált munkanélküli és 18 ezer inaktív személy élt a 74 ezer fős kistérségben. (5. tábla)

5. tábla: Munkanélküliség, foglalkoztatottság az Ózdi kistérségben (éves KSH kistérségi adatok, 15-64 évesek)

Év	Munkanélküliségi ráta, %	Munkanélküliek száma, fő	Foglalkoztatottak száma, fő	Inaktívak száma, fő	Foglalkoztatási ráta, %	Aktivitási ráta, %
2002	10,9	3030	24732	29137	43,5	48,8
2003	12,0	3410	24934	28555	43,8	49,8
2004	11,9	2948	21821	23718	45,0	51,1
2005	13,6	3307	21096	23095	44,4	51,4
2006	14,7	3776	21940	20413	47,6	55,7
2007	16,3	4279	21960	19890	47,6	56,9
2008	17,6	4535	21182	19080	47,3	57,4
2009	21,3	5491	20261	18192	46,1	58,6

A 2009-es közfoglalkoztatásról a jegyzői összesítésekből vannak információink. Eszerint 2284 főt vontak be tavaly közfoglalkoztatásba, ami azt jelenti, hogy – az ÁFSZ adathoz viszonyítva – a regisztrált munkanélküliek több mint fele közfoglalkoztatott volt. A közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos foglalkoztatási ideje Gömörszőlősön volt a legmagasabb, ahol a 18 közfoglalkoztatott átlagosan 240 órát dolgozott (2009). A legkevesebb foglalkoztatási napjuk a kissikátori közfoglalkoztatottaknak volt (14 nap). Egyébként mindössze három településen (Domaháza, Gömörszőlős, Hét) érte el az álláskeresési segélyhez szükséges 200 napot az átlagos foglalkoztatási idő. (6. tábla)

6. tábla: Közfoglalkoztatás 2009-ben (jegyzői adatok alapján)

Település	Közfoglalkoztatásba bevontak száma, fő	Közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos foglalkoztatási ideje, nap
Arló	129	120
Bánréve	30	90
Borsodbóta	62	130
Borsodnádásd	143	163
Borsodszentgyörgy	31	90
Bükkmogyorósd	6	90
Csernely	30	90
Csokvaomány	36	60

¹³ A megyei munkanélküliségi és foglalkoztatási adatok forrása az ÁFSZ (2009).

Település	Közfoglalkoztatásba bevontak száma, fő	Közfoglalkoztatásban résztvevők átlagos foglalkoztatási ideje, nap
Domaháza	115	210
Dubicsány	7	50
Farkaslyuk	182	90
Gömörszőlős	18	240
Hangony	84	150
Hét	50	206
Járdánháza	68	120
Kelemér	45	90
Királd	45	90
Kissikátor	11	14
Lénárdaróc	15	90
Nekézseny	25	120
Ózd	549	105
Putnok	270	90
Sáta	90	180
Sajómercse	16	142
Sajónémeti	157	95
Sajópüspöki	21	90
Sajóvelezd	30	90
Serényfalva	90	180
Uppony	19	172
Ózdi kistérség összesen	2 284	

5. A gyerekes családok helyzete

A kistérségi gyerekes családok helyzetéről a jegyzők adatai alapján vannak információink, az adatszolgáltatás azonban itt is hiányos. Domaházáról, Ózdról és Lénárdarócról nincsenek adatok. Így a települések összehasonlítása és a kistérségi átlagok csak korlátozottan érvényesek (az ózdi adatok hiánya alapvetően befolyásolja az eredményeket). Itt azonban nincs lehetőség más (KSH) adatokkal való helyettesítésre, mivel a háztartásokról csak a 2001-es népszámlálásból nyerhetnénk információkat, ez pedig időben igen messze van. Mindenesre 26 településről rendelkezésre állnak a 2010-es statisztikák azokról a háztartás típusokról, amelyek az országos tendenciák alapján a legnagyobb szegénységi kockázatúak.

A foglalkoztatott nélküli gyerekes háztartások összes háztartáshoz viszonyított kistérségi aránya – a három település nélkül – 12,6 százalék.¹⁴ (Ha az összes gyerekes háztartás arányában tudnánk ezt megnézni, magasabb számarányt kapnánk, erről viszont nincs adatunk.) legmagasabb az arány Keleméren (38,2%), és öt további településen is 20-30 százalék a foglalkoztatott nélküli gyerekes családok – összes háztartáson belüli – aránya. Ugyanakkor feltűnően sok településről jeleztek jó helyzetet: a jegyzői adatlap szerint sem Gömörszőlősön, sem Upponyban nincsenek ilyen családok, és 11 településen 5 százalék körüli vagy az alatti az arányuk, miközben a munkanélküliségi, foglalkoztatási mutatók ennél rosszabb arányokat valószínűsítene. (2009-ben országosan a gyerekes családok mintegy ötödében nincs foglalkoztatott.¹⁵) (7. tábla)

¹⁴ Ez az összes háztartáshoz viszonyított arányszám, így csak igen durva, közelítő adatnak tekinthető.

¹⁵ Az MTA GyeP megbízásából a TÁRKI által 2009-ben készített, a gyerekes háztartásokra reprezentatív adatfelvétel előzetes adata alapján.

A három és többgyerekes háztartások összes háztartáshoz viszonyított aránya a kistérség egészében 10,5 százalék. Az arány itt még inkább csak közelítő, mivel a három jelzett település mellett erről Dubicsány sem szolgáltatott adatot; 25 települést tudunk tehát összehasonlítani. Ennek alapján szélsőségesen magas a nagycsaládok aránya Farkaslyukon (82,8%). A második legnagyobb arányban Sajónémetiben (29,5%) vannak sokgyerekesek. Az igen kérdéses kistérségi átlagot mindössze öt település haladja meg, ugyanakkor a települések majdnem 40 százalékáról 5 százalék vagy akörül arányokat jeleztek. (Ebben nincs benne Gömörszőlős és Uppony, ahol – a jegyzők szerint – nem élnek ilyen családok sem.) (7. tábla)

Az egyszülős családokról szintén 4 településen nincs adat (a fenti három mellett Keleméren). A 25 településen mindenestre összesen 926 egyszülős háztartás él, amely a kistérségi háztartások 7,1 százaléka. Farkaslyukon ismét kiugróan magas az érték, amely szerint a falu összes háztartásának majdnem fele (47,8%) egyszülős. Bükkmogyorósdon viszont senki nem neveli egyedül gyerekeit. (7. tábla)

7. tábla: A legnagyobb szegénységi kockázatú háztartástípusok száma és aránya a kistérségben, 2010. (jegyzői adatlapok alapján)

Település	Háztartások száma	Foglalkoztatott nélküli gyerekes háztartások		3 és több gyereket nevelő háztartások		Egyszülős háztartások	
		száma	aránya (%)	száma	aránya (%)	száma	aránya (%)
Arló	1 900	600	31,6	98	5,2	180	9,5
Bánréve	514	8	1,6	2	0,4	5	1,0
Borsodbóta	354	5	1,4	24	6,8	4	1,1
Borsodnádasd	1 350	42	3,1	53	3,9	26	1,9
Borsodszentgyörgy	450	40	8,9	50	11,1	10	2,2
Bükkmogyorósd	75	3	4,0	1	1,3	0	0,0
Csernely	400	40	10,0	110	27,5	8	2,0
Csokvaomány	472	5	1,1	13	2,8	5	1,1
Domaháza	na	na	na	na	na	na	na
Dubicsány	108	3	2,8	na	na	12	11,1
Farkaslyuk	628	5	0,8	520	82,8	300	47,8
Gömörszőlős	50	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Hangony	540	130	24,1	49	9,1	31	5,7
Hét	183	1	0,5	4	2,2	5	2,7
Járdánháza	620	142	22,9	45	7,3	31	5,0
Kelemér	170	65	38,2	na	na	na	Na
Királd	398	35	8,8	14	3,5	21	5,3
Kissikátor	125	2	1,6	30	24,0	4	3,2
Lénárdaróc	na	0	na	0	na	2	na
Nekézseny	408	11	2,7	6	1,5	5	1,2
Ózd	na	na	na	na	na	na	na
Putnok	2 750	320	11,6	250	9,1	200	7,3
Sáta	327	77	23,5	26	8,0%	7	2,1
Sajómercse	97	5	5,2	4	4,1	4	4,1
Sajónémeti	139	32	23,0	41	29,5	10	7,2

Település	Háztartások száma	Foglalkoztatott nélküli gyerekes háztartások		3 és több gyereket nevelő háztartások		Egyszülős háztartások	
Sajópüspöki	186	23	12,4	14	7,5	16	8,6
Sajóvelezd	300	34	11,3	11	3,7	16	5,3
Serényfalva	400	20	5,0	3	0,8	20	5,0
Uppony	140	0	0,0	0	0,0	4	2,9
Ózdi kistérség	13 084	1648	12,6	1368	10,5	926	7,1

A 18 éven aluli gyerekekről, élethelyzetükről közvetett információink vannak a jegyzői statisztikák alapján. Az adathiány itt is jelentős: a 18 éven aluliak és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számát minden önkormányzat elküldte, a veszélyeztetett gyerekek számáról négy, a védelembe vettekéről három, a szakellátásban nevelkedőkről tíz település nem szolgáltatott adatot. A helyzet talán annyival jobb, hogy ebben az esetben a kistérségi központról vannak információk.

A kistérségben a 18 évesnél fiatalabbak száma 15 285 fő. A veszélyeztetett (14,7%), a védelembe vett (1,7%) és a szakellátásban nevelkedő (1,5%) gyerekek kistérségi aránya – a jelzett adathiányokkal együtt is – valamivel magasabb a 2008-as országos értékeknél.¹⁶ A veszélyeztetett kategóriában a települések között szélsőségesek az eltérések: Arlón (79,4%) és Csernelyen (76,0%) a gyerekek mintegy háromnegyede veszélyeztetett, Bükkmogyorósdon (33,3%) és Járdánházán (30,2%) pedig harmaduk. Hét településen viszont egyáltalán nincsenek veszélyeztetett gyerekek, és további tíz településen 10 százalék alatti az arányuk. A kistérségben élő gyerekek 1,7 százaléka van védelembe véve. Ennek több mint kétszerese az arányuk Csernelyen (4,7%), Domaházán (3,9%) és Hangonyban (3,9%). A jegyzői összesítés szerint tíz településen nincs védelembe vett gyerek. Szakellátásában összesen 223 kistérségi gyerek nevelkedik. Borsodnádason a legmagasabb az arányuk (3,7%); ez 25 főt jelent. Járdánházán, Ózdon, Putnokon és Sajónémetiben 2 százalék vagy a feletti a szakellátásban lévő gyerekek aránya, 13 településről pedig azt jelezték, hogy szakellátásban a település egyetlen gyereke sem nevelkedik. (8. tábla)

A családok jövedelmi helyzetére utal az, hogy részesülnek-e rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben (RGYK). A segély típusú ellátásra akkor jogosult a gyerekes család, ha az egy főre jutó jövedelem – főszabályként – nem haladja meg a nyugdíjminimum 130 százalékát (egyszülős család esetében 140%-át). Ez 2010-ben 37 ezer forintot. Az RGYK-ról mind a 29 település küldött adatot. A torzítást itt viszont az okozza, hogy a támogatás a gyerekek 24 éves koráig járhat, mi pedig csak a 18 éven aluli népességhez tudunk viszonyítani. A kedvezményben részesülő gyerekek aránya (79,7%) – még a hasonló helyzetű kistérségekhez képest is – igen magas. (8. tábla) Az összevetés korlátozottságát rögtön jelzi, hogy két olyan település (Putnok, Sajónémeti) is van a kistérségben, ahol az RGYK-ban részesülők – 18 éven aluliakhoz viszonyított – aránya több mint 100 százalék. A két említett településen kívül kilencben 80 százalék feletti az RGYK-t kapó gyerekek aránya (közülük Keleméren 100%), és mindössze négy olyan település van a kistérségben, ahol a gyerekek kevesebb, mint fele kapja a támogatást. (Legkisebb az arányuk Upponyban; 41,5%). (2008-ban a 0-17 évesek körében az országos átlag 26 százalék volt.)

¹⁶ A KSH 2008. évi Szociális Statisztikai Évkönyve szerint a veszélyeztetett gyerekek aránya az országban 10,7%, a védelembe vett gyerekek aránya 1,2%, a szakellátásban nevelkedő gyerekek aránya pedig 0,9%.

8. tábla: A veszélyeztetett, a védelembe vett, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő és szakellátásban nevelkedő gyerekek száma és aránya*, 2010. (jegyzői adatlapok alapján)

Település	18 éven aluliak száma	Veszélyeztetett gyerekek		Védelembe vett gyerekek		Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma (fő)	Szakellátásban nevelkedő gyerekek	
		száma (fő)	aránya (%)	száma (fő)	aránya (%)		száma (fő)	aránya (%)
Arló	1 339	1 063	79,4	13	1,0	1 099	na	na
Bánréve	227	5	2,2	7	3,1	113	0	0,0
Borsodbóta	217	14	6,5	0	0,0	165	0	0,0
Borsodnádásd	668	72	10,8	5	0,7	459	25	3,7
Borsodszentgyörgy	216	0	0,0	1	0,5	112	0	0,0
Bükkmogyorósd	15	5	33,3	na	na	12	na	na
Csernely	171	130	76,0	8	4,7	140	na	na
Csokvaomány	149	9	6,0		0,0	107	na	na
Domaháza	258	46	17,8	10	3,9	230	na	na
Dubicsány	62	na	na	1	1,6	27	na	na
Farkaslyuk	688	62	9,0	5	0,7	625	0	0,0
Gömörszőlős	8	na	na	0	0,0	4	na	na
Hangony	380	36	9,5	15	3,9	291	2	0,5
Hét	100	0	0,0	0	0,0	66	0	0,0
Járdánháza	464	140	30,2	4	0,9	335	12	2,6
Kelemér	164	0	0,0	4	2,4	164	0	0,0
Királd	106	0	0,0	3	2,8	104	0	0,0
Kissikátor	61	na	na	na	na	28	na	na
Lénárdaróc	29	na	na	na	na	15	na	na
Nekézseny	137	0	0,0	0	0,0	62	0	0,0
Ózd	7 446	586	7,9	161	2,2	5 344	150	2,0
Putnok	1 374	52	3,8	16	1,2	1 923	31	2,3
Sáta	261	0	0	0	0	165	0	0
Sajómercse	42	6	14,3	0	0,0	23	0	0,0
Sajónémeti	128	1	0,8	1	0,8	150	3	2,3
Sajópüspöki	112	0	0,0	0	0,0	103	0	0,0
Sajóvelezd	190	12	6,3	4	2,1	160	na	na
Serényfalva	232	0	0,0	0	0,0	143	0	0,0
Uppony	41	2	4,9	0	0,0	17	0	0,0
Ózdi kistérség	15 285	2 241	14,7	258	1,7	12 186	223	1,5

* A 18 éven aluli népességhez viszonyítva.

6. Segélyezési helyzetkép

A kistérség lakosságának jövedelmi helyzetéről – néhány segélytípus igénybevételi arányát ismerve – csak közelítő képünk van. Ráadásul egyedül a lakásfenntartási támogatásról érkezett adat minden településről, a többi segélytípusnál 3-7 önkormányzat statisztikája hiányzik.

A rendszeres szociális segélyben részesülők száma a 2009 áprilisában bevezetett „Út a munkához” program következtében országosan is töredékére csökkent, többségük ellátása rendelkezésre állási támogatásra változott. A kistérségben – négy település nélkül – a teljes népesség 1,1, a 18 éven felüliek 1,4 százaléka részesült rendszeres szociális segélyben (a 2010. januári állapot szerint). Ez az arány 839 főt jelent a majdnem 74 ezres kistérségben. Miközben 23 településen a segélyezettek – 18 éven felüliekhez viszonyított – aránya legfeljebb 1 százalékponttal tér el a kistérségi átlagtól, addig Serényfalván (10,5%) és Sátán (8,5%) kiugróan magas arányuk.

Az önkormányzati által adható, helyi rendeletben szabályozott krízis vagy átmeneti segélyben a teljes népesség 2, a 18 évnél idősebbek 2,5 százaléka részesült (2009). Az adat nagyon bizonytalan: hét településről nincs információ. A 22 helyiség közül Hangonyban (18,6%) kiugróan magas a segélyezettek aránya, valamint Arlón és Borsodbótán is 10 százalék feletti. Négy községben (Borsodszentgyörgy, Királd, Sajómercse, Serényfalva) viszont senki nem kapott krízissegélyt.

A kistérségi háztartások 15,4 százaléka¹⁷ kapott lakásfenntartási támogatást 2009-ben. (Annak ellenére, hogy a támogatott háztartások számát minden jegyző megadta, a kistérségi átlag csak fenntartásokkal kezelhető: három településen (köztük Ózd) nem ismerjük a háztartások számát, így esetükben a lakásfenntartási támogatásra vonatkozó adatokat nem is vettük figyelembe a kistérségi összesítésénél.) Mindezekkel együtt jelentősek a települések közötti különbségek: Keleméren és Sajónémetiben a háztartások 30 százaléka kapott segélyt, további tíz helyen mintegy ötödük-negyedük. Két faluban (Bükkmogyorósd, Csokvaomány) 5 százalék alatti, további négyben 5-10 százalék közötti a háztartások számához viszonyított segélyezési arány.

Az utolsó kért segélytípus az a krízis alap, amelyet a kormány korábban a gazdasági válság okozta élethelyzetek áthidalására (emelkedő törlesztő részlet, munkahelyvesztés, díjhátralék) hozott létre. Itt is csak azt a 20 települést összesítettük, ahol egyaránt van adat a háztartások és a kormányzati krízis alaphoz részesülő háztartások számáról. Eszerint a kistérségi segélyezési arány 12,9 százalék.¹⁸ A települések között élesek az eltérések: Borsodbótán a háztartások 42 százaléka, másik négy községben több mint ötöde kapott ilyen támogatást. Borsodnádason és Sajópüspökiben ugyanakkor senki, és további hat faluban is a háztartásoknak legfeljebb 5 százaléka kapott pénzt a kormányzati alaphoz. (9. tábla)

¹⁷ Az arány számításakor nem vettük figyelembe Csokvaomány, Ózd és Lénárdaróc lakásfenntartási támogatásban részesülő háztartásokra vonatkozó adatait, mert a háztartások számáról sincsenek adatok. Az így csökkentett adat szerint 2016 a lakásfenntartási támogatásban részesülő háztartások száma.

¹⁸ Az arány számításakor nem vettük figyelembe 9 települést, így a háztartások száma 9639, a krízis alaphoz részesülő háztartások száma 1244.

9. tábla: Rendszeres szociális segélyben, krízissegélyben és lakásfenntartási támogatásban részesülők száma és aránya, 2009, 2010. (jegyzői adatlap alapján)

Település	Település lakossága, fő	18 éven felüli lakosok száma	RSZS-ben részesülők*		Krízissegélyben részesülők*		Háztartások száma	Lakásfenntartási támogatásban részesülők**		Kormányzati Alapból részesülők**	
			száma (fő.)	aránya (%)	száma (fő)	aránya (%)		száma (házt.)	aránya (%)	száma (házt.)	aránya (%)
Arló	4 008	2 669	58	2,2	370	13,9	1 900	371	19,5	483	25,4
Bánréve	1 370	1 143	10	0,9	67	5,9	514	96	18,7	11	2,1
Borsodbóta	943	726	5	0,7	79	10,9	354	58	16,4	150	42,4
Borsodnádásd	3 380	2 712	23	0,8	132	4,9	1 350	103	7,6	0	0,0
Borsodszentgyörgy	1 248	1 032	7	0,7	0	0,0	450	80	17,8	84	18,7
Bükkmogyorósd	145	130	na	na	na	na	75	1	1,3	na	na
Csernely	846	675	17	2,5	na	na	400	41	10,3	na	na
Csokvaomány	963	814	3	0,4	36	4,4	472	13	2,8	35	7,4
Domaháza	902	644	13	2,0	27	4,2	na	146	na	na	na
Dubicsány	324	262	4	1,5	na	na	108	6	5,6	na	na
Farkaslyuk	2 023	1 335	24	1,8	42	3,1	628	148	23,6	19	3,0
Gömörszőlős	83	75	na	Na	na	na	50	50	100,0	na	na
Hangony	1 694	1 314	22	1,7	245	18,6	540	128	23,7	47	8,7
Hét	543	443	2	0,5	5	1,1	183	34	18,6	6	3,3
Járdánháza	1 886	1 422	22	1,5	65	4,6	620	120	19,4	131	21,1
Kelemér	538	374	na	Na	na	na	170	51	30,0	na	na
Királd	924	818	9	1,1	0	0,0	398	79	19,8	105	26,4
Kissikátor	345	284	1	0,4	17	6,0	125	18	14,4	5	4,0
Lénárdaróc	311	282	na	Na	na	na	na	14	na	6	na
Nekézseny	812	675	4	0,6	5	0,7	408	32	7,8	8	2,0
Ózd	38 344	30 898	313	1,0	na	na	na	3 621	na	1 026	na
Putnok	7 350	5 976	106	1,8	259	4,3	2 750	343	12,5	na	na
Sáta	1 274	1 013	86	8,5	39	3,8	327	32	9,8	39	11,9
Sajómercse	254	212	2	0,9	0	0,0	97	17	17,5	12	12,4
Sajónémeti	564	436	4	0,9	35	8,0	139	43	30,9	15	10,8
Sajópuspöki	550	438	4	0,9	9	2,1	186	21	11,3	0	0,0
Sajóvelezd	844	654	10	1,5	45	6,9	300	70	23,3	68	22,7
Serényfalva	1 056	824	87	10,5	0	0,0	400	45	11,3	17	4,3
Uppony	351	310	3	1,0	9	2,9	140	16	11,4	9	6,4
Ózdi kistérség	73 875	58 590	839	1,4	1486	2,5	13 084	5797	15,4	2276	12,9

* A 18 éven felüli lakosok arányában. ** A háztartások arányában.

7. Szolgáltatások a kistérség településein

Humán szolgáltatások elérhetősége és jellemzői

A szociális alapszolgáltatások közül a házi segítségnyújtást és az étkeztetést két – alig több mint 300 fős – község (Kissikátor és Lénárdaróc) nem biztosítja. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás mindössze öt településen működik, többek között a két kisvárosban (Borsodnádásd, Putnok) sincs. Tanya-vagy falugondnoki szolgálat tíz faluban működik, amelyek közül – a jegyző adatlapok szerint – háromban (Járdánháza, Királd, Serényfalva) ezt a lakosságszám nem indokolja¹⁹. Négy olyan kistélepülés van viszont, ahol a népesség száma miatt releváns lenne, még sincs. A 40 ezer főnél népesebb városok számára kötelezően nyújtandó adósságkezelési szolgáltatás sehol nincs a kistérségben, pedig a 38 ezres Ózdon erre feltehetőleg nagy szükség lenne. (10. tábla)

Bölcsőde egyedül Ózdon van, jelenleg 96 gyerekekkel (ebből 8 fő bejáró). Sem halmozottan hátrányos helyzetű, sem cigány gyerek nem jár a bölcsődébe. Ezen kívül szintén Ózdon van egy hét férőhelyes családi napközi, más napközbeni ellátást biztosító intézmény nincs a kistérségben. Így a 0-2 évesek gyerekek (1910 fő) 5,4 százalékának jut intézményi hely.

Biztos Kezdet gyerekház szükségességét Arlón és Farkaslyukon jelezték, amely településeken 220, illetve 122 0-2 éves gyerek él, így az igény igen megalapozott. A gyerekszámok alapján még számos településen indokolt lehet gyerekház létrehozása: Ózd több helyszínnel (Bánszállás), Domaháza, Hangony, Putnok, Kelemér, Sajónémeti, Sajópüspöki, Járdánháza, Borsodnádásd, Sáta, Csokvaomány, Nekézseny.

A gyerekek nyári ellátásában komoly hiányok vannak. Az adatlapok szerint nyári napközi csak Keleméren van (a gyerekek száma 164 fő). Sem Ózdon, sem Putnokon nincs ilyen szolgáltatás annak ellenére, hogy a településeken majdnem 7500, illetve közel 1400 gyerek él. Nyári étkeztetést 11 önkormányzat biztosít a gyerekek számára. Ezekben a településeken az RGYK-ban részesülő gyerekek aránya (a 0-18 évesek számához viszonyítva) 50-100 százalék. A három városban van, viszont több olyan községben hiányzik a nyári étkeztetés, ahol jelentős számú RGYK-t kapó gyerek él (Farkaslyukon 625, Járdánházán 335, Hangonyban 291 fő).

Házi gyerekorvos mindössze négy településen rendel: Ózdon (lakosság: 38 ezer fő), Arlón (4 ezer fő), Járdánházán (1886 fő) Farkaslyukon (2 ezer fő), utóbbiban heti két órában. (11. tábla)

---

¹⁹ A Szociális törvény szerint tanyagondnoki szolgáltatás a 70-400 lakosú, falugondnoki szolgálat a 600 fő alatti kistélepüléseken szervezhető meg.

10. tábla: Szolgáltatások elérhetősége a kistérség településein, 2010. (helyi adatlapok alapján)

Szolgáltatás	Arló	Bánréve	Borsodbóta	Borsod-nádasd	Borsodszent-györgy	Bükkmogyorósd	Csernely	Csokvaomány	Domaháza	Dubicsány	Farkaslyuk	Gömörszőlős	Hangony	Hét
Házi segítségnyújtás	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-
Étkeztetés	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+
Tanya-vagy falugondnoki szolgálat	Nem releváns	Nem releváns	Nem releváns	Nem releváns	Nem releváns	-	Nem releváns	Nem releváns	Nem releváns	-	Nem releváns	+	Nem releváns	+
Adósságkezelési szolgáltatás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bölcsőde	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Családi napközi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyári napközi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyári étkeztetés	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	+
Gyerekház	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Közösségi ház	-	-	+	+	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+
Játszótér	-	+	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+
Szélessávú internet	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Nyilvános internet hozzáférés	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	-
Házi gyermekorvos	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
Ifjúsági klub	na	na	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	+

10. tábla: Szolgáltatások elérhetősége a kistérség településein, 2010. (helyi adatlapok alapján) (folyt.)

Szolgáltatás	Járdánháza	Kelemér	Királd	Kissikátor	Lénárdaróc	Nekézseny	Ózd	Putnok	Sáta	Sajómercse	Sajónémeti	Sajópüspöki	Sajóvelezd	Serényfalva	Uppony
Házi segítségnyújtás	+	+	+	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Étkeztetés	+	+	+	-	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Tanya-vagy falugondnoki szolgálat	+ Nem releváns*	+	+ Nem releváns*	-	-	Nem releváns	Nem releváns	Nem releváns	Nem releváns	+	+	+	Nem releváns	+ Nem releváns*	+
Adósságkezelési szolgáltatás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bölcsőde	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Családi napközi	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyári napközi	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyári étkeztetés	-	+	+	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	+	-
Gyerekház	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Közösségi ház	-	+	-	-	-	-	+	+	+	+	-	+	-	-	+
Játszótér	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+	+	+	+	+	-
Szélessávú internet	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+
Nyilvános internet hozzáférés	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+	-	+	+	+	+
Házi gyermekorvos	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Ifjúsági klub	-	-	-	-	na	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-

* Az 1886 fős Járdánháza, a 924 fős Királd és az 1056 fős Serényfalva jegyzői adatlapján azt jelezte, hogy működtet falugondnoki szolgálatot.

Családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást az arlói és a borsodnádasi önkormányzat működtet saját fenntartásban. Arlón az előbbi ellátást kettő, utóbbit három szakember biztosítja heti 40 órában. A 4000 fős nagyközségben 2009-ben 1296 fő vett igénybe családsegítőt, 616 fő gyermekjóléti szolgáltatást, a gondozott gyerekek száma 148 fő volt (ebből 13 védelembé vétel). A 3380 fős Borsodnádadról csak azt tudjuk, hogy a családsegítést és a gyermekjóléti szolgáltatást is 40 órában biztosítja az önkormányzat (gyerekek száma 668 fő, RGYK-ban részesül 68,7%).

Az ózdi központú Kézenfogva Szociális Szolgáltató Központ csak családsegítést nyújt a kistérség 17 településén 1-1 szakemberrel (összesen 15 munkatárs, ebből 10 családgyógyozó, 1 szociális segítő). Köztük a 38.000 fős Ózddal, ahol 1 családgyógyozó heti 35 órában dolgozik. A többi – 280 -2000 fős népességű – településen hetente 1-3 órát tölt a családgyógyozó. 2009-ben családsegítő szolgáltatást 4767 fő vett igénybe, ami 15 munkatárssal (intézményvezető/családgyógyozóval, tanácsadókkal együtt) számolva fejenként 318 „ügyet” jelent. Ez még akkor is jelentős leterheltségre utal, ha nem mindegyik jelent „esetkezelést”.

A gyermekjóléti szolgáltatást a Kistérségi Gyermekjóléti Intézmény Gyermekjóléti Központ biztosítja ugyanazon a 17 településen, ahol a Szociális Szolgáltató a családsegítést. Ózdon három gyermekjóléti szakember dolgozik heti 40 órában. A 17 településre összesen 8 családgyógyozó és 2 családgyógyozó asszisztens (1 vezető, 1 jogász) jut. A falvakban a családgyógyozók heti óra száma – az adatlap alapján - „szükség szerinti”, és igen egyenlőtlen megoszlású: Hangonyban (380 gyerek, RGYK kap 76,6%), hetente fél, Lénárdarócon (29 gyerek, RGYK 51,7%) negyed órában érhető el a szolgáltatás, Járdánházán (464 gyerek, 72,2%) heti 40 órában. A szolgálat 2009-ben összesen 1150 főnek nyújtott valamilyen gyermekjóléti szolgáltatást, és 888 gyereket gondoztak (ebből 199 védelembé vétel). A jogással nem számolva így 81 „esetet vitt” egy-egy családgyógyozó (asszisztens), az előírt maximális gyerekszám 45 fő.²⁰

A Putnoki mikrotérségben a VSZEK Körzeti Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat működteti a családsegítést és a gyermekjóléti ellátást a körzet 10 településén. Előbbi összesen 3 munkatárssal, településenként – a lakosság számától függően – heti 1-40 órában. Teljes heti ellátás (40 óra) csak Putnokon van, Bánrévén (1370 fő) heti 4, Sajópüspökiben (550 fő) heti 2 órát érhető el a szolgáltatás. A gyermekjóléti szolgáltatás heti óraszám szintén 1-40 óra között változik és 2 családgyógyozóra, 2 családsegítő asszisztensre hárul (mellettük részállásban 1-1 pszichológiai tanácsadó és jogász dolgozik). (12. tábla) Nyilvántartásuk szerint 2009-ben 896 fő vett náluk igénybe szolgáltatást és 247 gyereket gondoztak (77 védelembé vétel). Utóbbi adat szerint egy családgyógyozóra (asszisztensre) 62 „eset” jutott.

Védőnői szolgáltatás mind a 29 településen biztosított, az aprófalvakban jellemzően heti néhány órában. A szolgáltatás heti munkaideje a gyerekek létszámához igazodik. Ózdon, ahol a 0-13 évesek száma 5559 fő, 18 körzeti és egy iskolai védőnő dolgozik heti 40 órában. Putnokon (2072 0-13 éves) 6 védőnő látja el a szolgáltatást heti 40 órában, de hozzájuk tartozik még nyolc település (663 0-13 éves). Borsodnádason és Arlón 2-2 szakemberrel heti 40 órás a védőnői szolgáltatás. A többi településen jellemzően heti 40 órában dolgozik 1 védőnő, de többjükre több település is jut.²¹ Helyettesítéssel megoldott ellátás – heti 20 órában – Bosrodótán (Upponyban) van. Csernelyen (Lénárdaróc, Bükkmogyorósd) szintén 20 órás a szolgáltatás. (11. tábla)

Házi gyerekorvos négy településen rendel: Ózdon, ahol a 18 éven aluliak száma 7746 fő, 9 gyerekorvos rendel heti 40 órában. Arlón (1139 gyerek) és Járdánházán (464 gyerek) heti 40

²⁰ 15/1998. NM rendelet

²¹ A 12. táblában a védőnői szolgáltatásnál jelezzük a heti óraszám mellett az ellátott településeket is. Ezek egy részénél nem tudjuk, hogy mennyi pontosan a településre jutó óraszám (jelölés: -). Ahol tudjuk, ott feltüntetjük.

órában, Farkaslyukon heti 2 órában érhető el gyerekorvos. A házi orvossal való ellátottság kedvezőnek is tekinthető, mert valamennyi településen elérhető legalább heti néhány órában. Ózdon 12 házi orvos rendel heti 40 órában (egy állás betöltetlen). Más településekkel megosztva működik orvos Bánrévén, Borsodbótán, Csernelyen, Domaházán, Putnokon és Sátán. A lakosság száma alapján elsősorban Farkaslyuk (2023 fő) a leginkább szolgáltatáshiányos település (házi orvos heti 10 órában), de Királdon (924 fő) és Serényfalván (1058 fő) is kevésnek tűnik a heti 5, illetve 8 órás rendelés.

A kistérségben az Észak-Magyarországi Regionális Munkaügyi Központ két kirendeltsége működik Ózdon és Putnokon. Az ózdihoz 21 település tartozik, és az adatlapon megkérdezett munkaerőpiaci szolgáltatások mindegyikét nyújtja. 2009. decemberi statisztikájuk alapján a regisztrált munkanélküliek 47,8 százaléka RÁT-ot kapott, 29,8 százaléuk ellátatlan volt. A putnoki kirendeltséghez a fennmaradó települések tartoznak, a szolgáltatástípusok közül nem érhető el álláskeresési klub és munkavállalási tanácsadó. Itt - a 2009 decemberi adatok szerint - a regisztrált munkanélküliek 43,8 százaléka részesült RÁT-ban, és 33,1 százaléuk volt ellátatlan.

11. tábla: Szolgáltatások elérhetősége heti óraszám szerint, 2010. (jegyzői adatlapok alapján)

Település	Lakónépesség, fő	18 éven aluliak száma, fő	Család-gondozás	Gyerekjóléti szolgálat	Védőnői szolgálat	Házi gyermekorvos	Háziorvos
Arló	4 008	1 339	40	40	40	40	40
Bánréve	1 370	227	4	4	40 (Sajónémeti, Sajópuspöki)	0	20
Borsodbóta	943	217	1	1	20 (Uppony)	0	40
Borsodnádásd	3 380	668	40	40	40	0	40
Borsodszentgyörgy	1 248	216	3	1	40	0	40
Bükkmogyorósd	145	15	4	1	-	0	-
Csernely	846	171	4	4	20 (Lénárddaróc, Bükkmogyorósd)	0	40
Csokvaomány	963	149	4	4	40	0	40
Domaháza	902	258	4	4	40 (Kissikátor)	0	40
Dubicsány	324	62	2	2	-	0	2
Farkaslyuk	2 023	688	5	20	40	2	10
Gömörszőlős	83	8	1	1	-	0	-
Hangony	1 694	380	4	0,5	40	0	40
Hét	543	100	5	5	2	0	2
Járdánháza	1 886	464	3	40	40	40	40
Kelemér	538	164	4	4	4	0	-
Királd	924	106	3	1	1	0	5
Kissikátor	345	61	2	0	4	0	6
Lénárddaróc	311	29	0,5	0,25	-	0	5
Nekézseny	812	137	1	1	4	0	8
Ózd	38 344	7 446	40	40	40	9x40	12x40
Putnok	7 350	1 374	40	40	40 (Kelemér, Hét, Gömörszőlős, Serényfalva, Sajóvelezd, Sajómercse, Királd, Dubicsány)	0	40
Sáta	1274	261	4	4	40 (Nekézseny)	0	20
Sajómercse	254	42	2	2	1	0	2

Település	Lakónépesség, fő	18 éven aluliak száma, fő	Család-gondozás	Gyerekléti szolgálat	Védőnői szolgálat	Házi gyermekorvos	Házi orvos
Sajónémeti	564	128	2	2	3	0	6
Sajópüspöki	550	112	2	8	2	0	2
Sajóvelezd	844	190	5	5	-	0	8
Serényfalva	1 056	232	6	6	-	0	8
Uppony	351	41	1	1	0,5	0	2,5

Közköztatási intézmények és szolgáltatások

Az Ózdi kistérség nyolc olyan településen nincs óvoda, ahol a 3-5 évesek száma 1 és 12 fő közötti. Ózdon, ahol a korosztály létszáma 1252 fő, 15 óvoda, illetve tagóvoda működik. Iskola egyáltalán nincs 13 községben. A 6-13 éves gyerekek száma ezt a legtöbb helyen nem is indokolja, viszont Sajónémetiben, Sajópüspökiben és Sajóvelezden, ahol 61-75 fő közötti a korcsoport létszáma, az alsó tagozat talán hiányként is értelmezhető. Csak alsó tagozat működik Domaházán, Nekézsenyben és Serényfalván. Nyolc évfolyamos iskola 13 településen működik, amelyeken a 6-13 éves gyerekek száma 79-3482 fő közötti. Utóbbi természetesen Ózdra vonatkozik, ahol kilenc általános iskola működik. Puntokon kettő, Borsodnádason egy iskola van. Napközi tíz településen van, illetve Arlón az alsó tagozatosok számára iskolaotthonos oktatás biztosított. (12. tábla)

12. tábla: Közköztatási intézmények és szolgáltatások, 2010.
(jegyzői, óvodai, iskolai adatlapok alapján)

Település	3-5 évesek száma (fő)	Óvoda	6-13 évesek száma (fő)	Általános iskola 1-4 osztály	Általános iskola 1-8 osztály	Iskolai napközi
Arló	192	+	621	+	+	-
Bánréve	30	+	105	+	+	+
Borsodbóta	29	+	92	+	+	+
Borsodnádasd	88	+	276	+	+	+
Borsodszentgyörgy	24	+	96	+	+	-
Bükkmogyorósd	1	-	7	-	-	-
Csernely	22	+	79	+	+	-
Csokvaomány	13	+	19	-	-	-
Domaháza	40	+	111	+	-	-
Dubicsány	5	-	29	-	-	-
Farkaslyuk	116	+	290	+	+	-
Gömörszőlős	1	-	4	-	-	-
Hangony	47	+	192	+	+	+
Hét	12	-	45	-	-	-
Járdánháza	71	+	228	+	+	+
Kelemér	30	+	83	+	+	-
Királd	20	+	43	-	-	-
Kissikátor	11	-	27	-	-	-
Lénárdaróc	3	-	15	-	-	-
Nekézseny	10	+	62	+	-	-
Ózd	1 252	+	3 482	+	+	+
Putnok	195	+	677	+	+	+
Sáta	32	+	105	+	+	+
Sajómercse	6	-	23	-	-	-
Sajónémeti	16	+	62	-	-	-
Sajópüspöki	21	+	61	-	-	-

Település	3-5 évesek száma (fő)	Óvoda	6-13 évesek száma (fő)	Általános iskola 1-4 osztály	Általános iskola 1-8 osztály	Iskolai napközi
Sajóvelezd	33	+	75	-	-	-
Serényfalva	38	+	108	+	-	+
Uppony	3	-	15	-	-	-
Ózdi kistérség	2 329	21	6 927	16	13	10

Az óvodai adatlapok összesítése szerint 2557 óvodás jár, illetve van beíratva a kistérségi intézményekbe, akik közül 40,7 százalék halmozottan hátrányos helyzetű (HHH). Az egyes intézményeket tekintve jelentős különbségek láthatók a HHH-s gyerekek arányai között. Ózdon a Bánszállási Tagóvodában és Csernelyben 100 százalék, Ózd Sajóvárkony településrészen tagóvodájában 96 százalék az arányuk. További 16 intézményben magasabb a HHH-arány 40 százaléknál. Óvodák közötti szegregációra utal, hogy Ózd négy másik óvodájában a gyerekeknek csak mintegy tizede (7,4-13,1%) halmozottan hátrányos helyzetű. A kistérségi települések közül Nekézsenyben a legalacsonyabb (5,9%) az arányuk. (13. tábla)

Helyi becslések szerint az egyik ózdi óvodába (somsályi) és a csernelyibe kizárólag cigány gyerekek járnak. Ózdon másik öt intézményében is 90-99 százalék a roma gyerekek aránya. A kistérségben 80 százalék vagy a feletti a roma arány Arlón, Domaházán és Sajónémetiben, de másik 11 óvoda 50 százalék körüli vagy magasabb aránya is előrehaladott gettósodásra utal. A korai fejlesztést igénylő és sajátos nevelési igényű (SNI) gyerekek számát 11, illetve 9 óvodában nem ismerjük. Így az óvodai statisztika szerint a kistérségben összesen 34 korai fejlesztést igénylő, valamint 7 SNI-s gyerek van. (Az adatokat nagyon bizonytalanná teszik a nagy létszámú ózdi óvodák hiányzó adatai.) (13. tábla)

Az intézmények kétharmadában (20 óvoda) az átlagos csoportlétszám meghaladja a közoktatási törvényben maximalizált 25 fős határt. Az egész kistérség férőhelyproblémáját jelzi, hogy négy óvodában (somsályi és Árpád vezér úti Ózdon, Borsodszentgyörgy, Csernely) 30 fő feletti az átlagos csoportlétszám, és mindössze két településen (Borsodbóta, Sáta) 20 fő alatti. A férőhely-kihasználtságról a 2010. októberi állapot szerinti információink vannak. A kistérség egészében a kihasználtság 98,3 százalékos, Ózdon 104,5 százalékos. Nagyon zsúfolt az óvoda Keleméren, ahol a férőhely-kihasználtság 132 százalékos, de Farkaslyukon is 105 százalékos. Hangonyban 100 százalék, miközben Domaházán 95, Arlón 94,6, Járdánházán pedig csak 88,7 százalékos az óvodák férőhely-kihasználtsága. Ózdon a zsúfoltság ellenére is jelentős az elutasított felvételi kérelmek száma. (A szegregátumokban élő 0-5 éves gyerekek mintegy 20 százaléka nem jár óvodába.) Arlón – helyi tapasztalatok szerint – az 5 évesek mindegyike fel van véve, de a tényleges óvodába járás 50 százalék körüli, a 3 évesek számára pedig egyáltalán nincs hely.

A kistérség óvodáiban összesen 195 óvodapedagógus dolgozik (ebből 108 Ózdon), akik közül szinte mindenki szakképzett. Így a kistérségben egy óvónőre átlagosan 13 gyerek jut, de a leterheltségben vannak különbségek. Legrosszabb a helyzet a domaházai (23 gyerek/óvónő) óvodában, de további nyolc intézményben is 15-18 gyerek jut egy óvodapedagógusra. Nagyon komoly probléma a fejlesztő szakemberek, gyermekvédelmi felelősök hiánya. Domaházán 1 pedagógiai asszisztens, Csernelyben 1 védőnő, Sátán 1 részmunkaidős logopédus dolgozik. Ezen kívül – az óvodai adatlapok összesítése szerint – alig néhány ózdi intézményben van igen kevés számban gyermekvédelmi felelős (összesen 3 óvodában), pedellus (2 óvodában), fejlesztő pedagógus (1 óvodában), logopédus (1 óvodában). Ennyi kisgyermekkorai fejlesztő szakember jut tehát a kistérség 2519 óvodása számára. Ezt a hiányt a pedagógiai szakszolgálat korlátozott szolgáltatásai alig tudják enyhíteni.

13. tábla: Óvodáztatási helyzet, 2010.

Óvoda megnevezése	Óvodások száma	HHH gyerekek aránya, %	Átlagos csoport létszám	Korai fejlesztést igénylő gyerekek száma	SNI gyerekek száma	Cigány gyerekek becsült aránya, %
Alkotmány úti Óvoda (Ózd)	104	84,6	26,0	na	na	99,0
Bem úti Általános Iskola és Óvoda (Ózd)	77	22,1	25,7	na	na	30,0
Sajóvárkonyi ÁMK Tétény úti Óvoda (Ózd)	89	77,5	29,7	1	0	95,0
Soldos Emília Óvoda (Putnok)	322	42,2	29,3	0	2	48,0
S. V. ÁMK Bányászati Tagóvoda (Ózd)	23	100,0	23,0	10	1	90,0
Csépány- Somsály ÁMKI, Csépányi Óvoda (Ózd)	82	39,0	27,3	0	0	50,0
Csépány- Somsály ÁMKI, Somsályi Óvoda (Ózd)	36	83,3	36,0	10	na	100,0
Petőfi Sándor Általános Iskola és Óvoda (Damjanich úti Tagóvoda, Ózd)	50	28,0	25,0	0	0	46,0
Városcsözpont Óvoda (Ózd, Katona J. u. 7.)	107	13,1	26,8	0	0	22,0
Sajóvárkonyi ÁMK Mekksey úti Óvoda (Ózd)	50	96,0	25,0	0	0	98,0
Városcsözpont Óvoda (Ózd, Nemzetőr u. 18.)	163	7,4	27,2	na	1	na
Petőfi Sándor Általános Iskola és Óvoda (Petőfi úti Óvoda, Ózd)	100	16,0	25,0	0	1	37,0
Apáczai Csere János Általános Iskola és Óvoda (Ózd)	78	42,3	26,0	9	0	90,0
Béke telepi Óvodák Újváros téri Óvoda (Ózd)	233	7,7	25,9	0	0	16,0
Domaháza Község Napköziotthonos Óvoda	45	68,9	22,5	0	0	84,0
Hangonyi Napköziotthonos Óvoda	53	49,1	26,5	na	na	74,0
Farkaslyuki Napköziotthonos Óvoda	86	53,5	28,7	na	0	na
Béke telepi Óvodák Árpád vezér úti Óvoda (Ózd)	121	12,4	30,3	na	na	35,0
Napköziotthonos Óvoda, Kelemér	29	48,3	29,0	0	0	70,0
Napköziotthonos Óvoda (Bánréve és Sajópiüspöki)	79	34,2	26,3	0	1	52,0
Napköziotthonos Óvoda, Borsodbóta	36	44,4	18,0	2	0	60,0
Gárdonyi Géza Általános Iskola és Óvoda Napköziotthonos Tagóvoda Borsodszentgyörgy	34	32,4	34,0	0	0	30,0
Herman Ottó Általános Művelődési Központ Óvoda Tagintézmény (Csernely)	31	100,0	31,0	na	na	100,0
Napköziotthonos Óvoda (Serényfalva) (heti és gömörszlői gyerekekkel)	64	10,9	21,3	0	0	13,0
Napköziotthonos Óvoda, Csokvaomány	22	22,7	22,0	na	na	9,0
Sajóvelezd-Sajómercse Társulás Napköziotthonos Óvodája (Sajóvelezd)	33	63,6	33,0	2	1	75,0
Petőfi Sándor Általános Iskola és Óvoda Sajónémeti Tagóvoda (Sajónémeti)	22	40,9	22,0	0	0	80,0
Összevont Óvodák Arló	147	68,7	24,5	na	na	89,0
Napköziotthonos Óvoda Sáta	39	56,4	19,5	na	0	70,0
Napköziotthonos Óvoda Járdánháza	82	46,3	27,3	0	0	74,0
ÁMK Napköziotthonos Óvoda Intézményegység (Borsodnádásd)	82	64,6	27,3	na	na	60,0
Királdi Napköziotthonos Óvoda	21	28,6	21	0	0	na
Napraforgó Napköziotthonos Óvoda, Nekézseny	17	5,9	17	0	0	na
Ózdi kistérség	2 557	40,7		34	7	

A kistérség 21 iskolájában – az iskolai adatlapok összesítése alapján, Nekézseny adatai nélkül – 6797 gyerek tanul. Az intézmények egy részét az önkormányzatok saját fenntartásban működtetik, másik részüket társulások formájában. Önállóan fenntartott általános iskola hét, többcélú intézmény öt, intézményfenntartó társulásban fenntartott kilenc van. (Utóbbiak közül a borsodszentgyörgyi a kistérség és megye határán átnyúló társulás; a Heves megyei Belpátfalvai kistérségben lévő Balatonnal, Bekölcével és Mikófalvával van társulásban)

A más településre történő bejárás elsősorban ezek alapján szerveződik. (15. tábla) A domaházai felsősök az ózdi Árpád Vezér ÁMK-ba járnak. Serényfalvára járnak a héti alsósosok, a serényfalvai (és sajópüspöki) felsősök pedig Bánrévére. Kissikátorról, ahol nincs iskola, az ózdi Bolyki Tamás Általános iskolába járnak a gyerekek. A borsodbótai Körzeti Általános Iskolába járnak a királdi és az upponyi gyerekek. A Putnokkal társult Dubicsányról, Sajóvelezdről és Sajómercséről elsősorban a mikrotérségi központ ÁMK iskolájába járnak a gyerekek. Bükkmogyorósról és Lénérddarócról pedig Csernelybe járnak át a diákok. Az adatlapok szerint Bánrévén a legmagasabb (47,0%) a bejárók aránya. Borsodbótán 41,5, a putnoki ÁMK-ban 22,8 százalék, és további öt intézményben is 10 százalék feletti az arányuk.

A kistérségi általános iskolások 38,5 százaléka halmozottan hátrányos helyzetű (HHH). Legmagasabb az arányuk a csernelyi iskolában (92,2%). További hat intézményben a gyerekek 60-80 százaléka HHH-s, de másik 8 iskolában is meghaladja az arányuk a 40 százalékot. A kistérség települései között is vannak különbségek, de Ózdon az iskolák közötti elérések igen nagyok. Az adatlapok szerint három ózdi iskolában a gyerekek mindössze 5,6-9 százaléka HHH-s, másik ötben a tanulók fele-háromnegyede tartozik a kategóriába. (14. tábla)

A cigány tanulók aránya három ózdi, a farkaslyuki, domaházai, a csernelyi és az arlói iskolákban 90 százalék feletti. Az iskolák erőteljes gettósodását jelzi, hogy hét településen a gyerekek több mint fele roma. Két ózdi intézmény kivételével (Vasvári u., Újváros téri) a roma tanulók aránya minden iskolában magasabb 30 százaléknál. Az iskolák jelzése szerint 206 sajátos nevelési igényű (SNI) gyerek tanul a kistérségben. A putnoki Serényi László Általános Iskolában, ahol gyógypedagógiai osztály működik, a legmagasabb a számuk (48 fő). Arlón 24, Bánrévén 22 SNI-s gyerek tanul. A magántanulók száma 200 fő a kistérségben, legtöbben (25) szintén a putnoki Serényiben és az ózdi sajóvárkonyiban vannak. Napközi/tanulószoba/iskolaotthonos oktatás Farkaslyukon kívül minden településen van, a valamelyikre járó tanulók aránya Domaházán (csak alsó tagozat) 100 százalékos, és másik három intézményben is a gyerekek 60-90 százaléka napközis/tanulószobás/iskolaotthonos. (14. tábla)

14. tábla: Általános iskolai helyzet, 2010.

Iskola megnevezése	Tanulók száma	HHH tanulók aránya, %	SNI tanulók száma	Magán-tanulók száma	Napközis/ tanulószobás/ iskolaotthonos tanulók aránya, %	Cigány gyerekek becsült aránya, %
Árpád vezér Általános Művelődési Központ (Ózd, Domaháza felső tagozat jár ide)	350	64,6	11	10	45,4	95,0
Vasvár úti Általános Iskola (Ózd)	732	9,0	7	8	35,7	15,0
Péczeli József ÁMK Általános és Alapfokú Művészeti Iskola (Putnok) – Közoktatási Intézményfenntartási Társulás (Putnok, Dubicsány, Sajóvelezd, Sajómercse)	527	36,2	18	14	11,0	36,6
Serényi László Általános Iskola (Putnok)	446	48,9	48	25	18,4	45,0
Általános Művelődési Központ Bánréve (Társulás: Bánréve, Serenyfalva, Hét, Sajópüspöki) HÉT és SERÉNYFALVA 1-4.O-OS GYEREKEI SERÉNYFALVÁRA JÁRNAK. A SAJÓPÜSPÖKI 1-8-OS GYEREKEK BÁNRÉVÉRE JÁRNAK.	321	25,5	22	2	23,7	42,0
Újváros Téri Általános Iskola (Ózd)	537	5,6	6	0	27,4	10,0
Bem úti Általános Iskola és Óvoda (Ózd)	451	60	2	24	22,0	92,0
Csépány-Somsály ÁMK (Ózd)	184	23,9	5	4	16,8	49,0
Farkaslyuki Általános Iskola (Farkaslyuk)	222	75,2	0	17	0,0	90
Hangonyi György Általános Iskola (Hangony)	185	47,0	1	5	41,1	83,5
Árpád vezér ÁMK Domaházi Tagiskola (Domaháza, 1-4.o)	38	78,9	1	0	100,0	92,0
Petőfi Sándor Általános Iskola és Óvoda (Ózd)	398	50,5	8	20	11,8	70,0
Sajóvárkonyi Általános Művelődési Központ (Ózd)	414	75,8	10	25	14,5	96,0
Apáczai Csere János Általános Iskola és Óvoda Ózd-Tábla (Ózd)	248	54,4	1	11	23,0	84,0
Bolyky Tamás Általános Iskola (Ózd, Kissikátor gyerekei járnak ide)	506	8,5	5	2	29,6	14,0
Borsodbóta Körzeti Általános Iskola (Borsodbóta, Uppony, Királd gyerekei járnak ide)	164	43,9	6	2	89,0	51,0
ÁMK Móra Ferenc Általános Iskola (Borsodnádásd)	271	53,5	9	0	11,1	60,0
IV. Béla Általános Iskola (Járdánháza)	211	51,7	11	8	28,9	70,6
Herman Ottó ÁMK Általános Iskola Tagintézmény (Csernely) – Társulás: Bükkmogyorósd, Lénrddaróc	53	92,2	8	na	79,2	98,0
Általános Iskola Sáta	96	53,1	3	4	83,3	85,0
Széchenyi István Általános Iskola Arló	443	80,4	24	19	59,6	98,0
Lajos Árpád Általános Iskola, Tagiskola, Nekézseny (Társulás: Dédestapolcsány, Nekézseny, Mályinka)	na	na	na	na	na	na
Ózdi kistérség összesen	6 797	38,5	206	200		

A kistérség iskoláiban – 2010. októberi állapot szerint – összesen 491 pedagógus dolgozik (ebből 260 Ózdon), közülük alig néhányan képesítés nélküli. A kistérségben összesen 6 gyermekvédelmi felelőst (ebből 2 főállású) és 14 (gyógy)pedagógiai asszisztenst (8 főállású) foglalkoztatnak az intézmények.

Az iskolák jelzése alapján 2-2 intézményben nincs ebédlő és tornaterem. A legrosszabb helyzetű iskola ezen a téren a sáta, ahol nincs tornaterem, számítógépterem és sportudvar sem. Viszont a többi intézményben mindezek megtalálhatók, ugyanakkor az iskolák egyik legfőbb megfogalmazott fejlesztése a tárgyi, fizikai feltételek javítása. (10. fejezet)

Az országos kompetenciaméréseken az Ózdi kistérség hatodikos és nyolcadikos tanulói matematikából és szövegértésből is rendre az országos átlag alatt teljesítenek. A kistérségi átlagot 2008-ban a két évfolyamon, a két tantárgyból 9-12 iskola (az intézmények 43-53 százaléka) nem érte el. 2009-ben az átlag alatt – évfolyamtól és tantárgytól függően – 8-11 iskola teljesített. (15. tábla) A 2007-2009-es eredmények (a két évfolyam és két tantárgy) alapján a leggyengébben teljesítő iskolák jellemzően az ózdiak egy része (Sajóvárkonyi, Árpád Vezér úti, Apáczai, Bem úti) és az arlóí.

15. tábla: Kompetenciamérések, 2007, 2008, 2009

Tárgy	A kistérségi átlageredményt el nem érő iskolák száma		
	2007	2008	2009
Matematika 6. évfolyam	na	10	8
Matematika 8. évfolyam	6	9	11
Szövegértés 6. évfolyam	na	12	10
Szövegértés 8. évfolyam	8	9	8

Az iskolai adatlapok alapján (az ózdi Bolyki iskola nélkül) a 2008/2009-es tanévben összesen 692 tanuló fejezte be a nyolcadik osztályt, és 92,2 százalékuk folytatta tanulmányait. A továbbtanulók több mint harmada szakiskolába ment tovább.

A kistérségben egyébként öt középfokú oktatási intézmény működik (Ózdon négy, Putnokon egy). Az ózdi Árpád vezér ÁMK fenntartásában szakiskola működik 259 tanulóval (2010), akiknek 44 százaléka bejáró, kétharmada (65%) roma. A 2008/2009-es tanévben a tanulók 12,6 százaléka morzsolódott le, 2010-ben (kitöltéskor) pedig már 196 diáknak volt tíznél több igazolatlan órája. Az intézményből a 2008/2009-es tanévben senki nem tanult tovább. A másik városi fenntartású középiskola a Széchenyi István Közgazdasági Szakközépiskola. Itt 451 fő tanul, harmaduk (30,8%) bejáró. A cigány gyerekek aránya mindössze 10 százalékos. A lemorzsolódási arányok is alacsonyabbak (3,5% 2008/2009-ben), de a továbbtanulási arány itt sem túl kedvező: 2008/2009-ben a 446 végzettből 38 fő ment tovább. A Bolyai Farkas Szakképző Iskolát a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat tartja fenn. Az intézményben 1047 diák tanult 2010-ben, 38,8 százalékuk bejáró. Igaz, a 2008/2009-es tanévben a lemorzsolódási arány 6,9 százalék volt, ugyanakkor 2010-ben (kitöltéskor) a gyerekek harmadának (32,3%) volt több mint 10 igazolatlan órája. Szintén megyei fenntartású az ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola, Kollégium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény. A kistérség ötödik – hasonlóan megyei fenntartású – középiskolája Putnokon működik. A Serényi Béla Gimnázium, Mezőgazdasági Szakközépiskola tanulói létszáma 495 fő (2010). A diákok fele (54,7%) bejáró, ötöde roma. A lemorzsolódási arány itt minimális (0,6%) volt a 2008/2009-es tanévben, idén pedig 27 tanuló „gyűjtött be” tíznél több igazolatlan órát.

Az Ózd Kistérségi Egységes Pedagógiai Szakszolgálat öt decentrumon keresztül (Hangony, Járdánháza, Borsodbóta, Putnok, Ózd), decentrumonként heti egy alkalommal biztosítja hat-hat órában a logopédiai, pszichológiai, gyógypedagógiai ellátást a decentrumok környezetében lévő településeknek 14 főállású munkatárssal. A szolgáltatásnyújtás alapvetően az öt központi településen történik. (A helyi ellátást 26 megbízásos jogviszonyban foglalkoztatott, főként fejlesztő pedagógussal biztosítják azokon a településeken, ahol az intézmény alkalmazza a szakembereket.) A Szakszolgálat csoportosan, rotációs rendszerben látja el a gyerekeket, így a településekre jutó szolgáltatások heti óraszámja nem meghatározható. A 16. tábla az ellátott gyerekek számát tartalmazza településenként. Ebből az látszik, hogy korai fejlesztést a pedagógiai szakszolgálat nem végez, miközben az óvodák jelzése szerint legalább 34 gyerek igényelné ezt. Gyógytorna egyedül Ózdon, 75 gyerek számára biztosított. Az adatok összesítése szerint a kistérség egészében összesen 504 gyerek részesült logopédiai ellátásban, 75 gyerek gyógytornában, 2768 fő pedig nevelési tanácsadásban.

16. tábla: Pedagógiai szakszolgálat működési adatai,
Ellátott gyerekek száma településenként, 2010.

Település	Nevelési tanácsadás	Logopédiai ellátás	Korai fejlesztés	Gyógytorna
Arló	117	31	0	0
Bánréve	68	25	0	0
Borsodbóta	59	16	0	0
Borsodnádásd	9	29	0	0
Borsodszentgyörgy	0	11	0	0
Bükkmogyorósd	0	0	0	0
Csernely	0	2	0	0
Csokvaomány	0	0	0	0
Domaháza	0	6	0	0
Dubicsány	0	0	0	0
Farkaslyuk	0	23	0	0
Gömörszőlős	0	0	0	0
Hangony	59	19	0	0
Hét	0	0	0	0
Járdánháza	32	34	0	0
Kelemér	0	4	0	0
Királd	0	4	0	0
Kissikátor	0	0	0	0
Lénárdaróc	0	0	0	0
Nekézseny	0	0	0	0
Ózd	2191	243	0	75
Putnok	212	25	0	0
Sáta	21	10	0	0
Sajómercse	0	0	0	0
Sajónémeti	0	3	0	0
Sajópüspöki	0	4	0	0
Sajóvelezd	0	0	0	0
Serényfalva	0	15	0	0
Uppony	0	0	0	0
Kistérség összesen	2768	504	0	75

7.1. Óvoda/iskola nélküli települések helyzete

A kistérség nyolc olyan településén nincs óvoda, ahol a helyi 3-5 évesek száma legfeljebb 12 fő. Bükkmogyorósdon, Gömörszőlősen 1-1, Lénárdarócon és Upponyban 3-3 fő a korosztályba tartozók száma. Ezekben a falvakban nem is indokolt az óvoda fenntartása. A néhány gyerek óvodába járását – jellemzően falugondnoki busszal – megoldják a települések.) A 12 hetes óvodáskorú gyerek Serényfalvára jár, szintén falugondnoki busszal.)

Általános iskola 13 községben nem működik. Ezeken a településeken a 6-13 éves gyerekek száma nem teszi szükségessé iskola fenntartását. Sajónémetiben, Sajópüspökiben és Sajóvelezden azonban, ahol 61-75 fő közötti a 6-13 éves korcsoport létszáma, az alsó tagozat hiányként is értelmezhető. Csak alsó tagozat működik Domaházán, Nekézsenyben és Serényfalván.

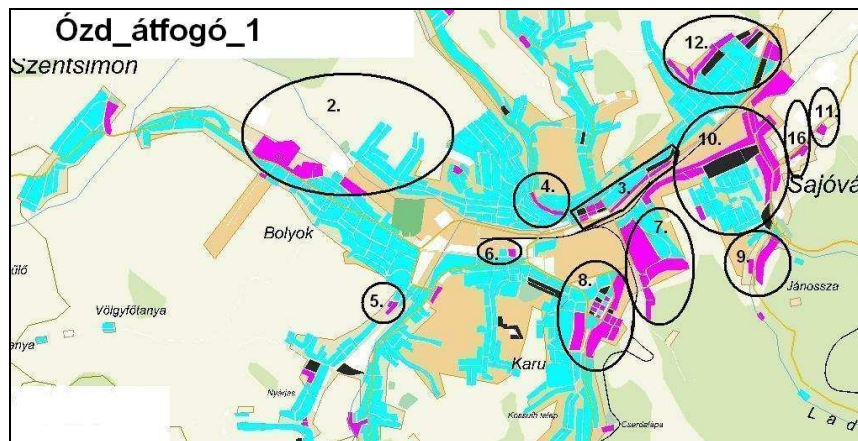
8. Szegregátumok

Ahogy a 2. fejezetben jeleztük, a szegregátumok helyi definiálása igen bizonytalan, illetve számos településről nem érkezett semmilyen információ. A jegyzői adatlapok szerint egyedül Arlón és Domaházán vannak szegregátumok. Ezek szerint az előbbi községben összesen 1357 fő, az összlakosság harmada, utóbbiban 223 fő, a lakosság negyede él szegregált lakókörnyezetben. Arlón mindhárom szegregátumban van vezetékes víz, gáz és áram. A két domaházai szegregált lakókörnyezetben vezetékes víz és áram van.

A szegregátumok 2001-es KSH adatok szerinti meghatározása alapján az Ózdi kistérségben összesen 29 szegregátum (12 028 fővel) található öt településen. Ózdon 16 szegregátumban több mint hatezren élnek, csak a legnagyobban 1655-en. Borsodnádason a 2001-es népesség ötöde (19,5%), Járdánházán harmada (33,4%), Putnokon negyede (25,2%), Arlón – eltérően a jegyző meghatározástól – kétharmada (59,6%) élt szegregátumban a KSH adatok szerint. A már hivatkozott NFÜ adatok (2010. május) szerint a kistérségben – Ózdon és Domaházán kívül – Borsodbótán, Borsodnádason, Borsodszentgyörgyön, Farkaslyukon és Putnokon van még szegregátum, Arlón az NFÜ szerint nincs. Más tapasztalatok szerint konkrétan lehatárolható szegregátum nincs Farkaslyukon, Sajónémetiben és Kelemér, de tetten érhető a gettósodás. A már szintén említett 2008-as esélyegyenlőségi helyzetelemzése Borsodszentgyörgyön 9 főre, Csermelyben 360 főre, Csokvaományban (ahol az anyatelepüléstől 3-5 kilométerre van a szegregátum) 111 főre, Királdon 16 főre teszi a szegregátumban élők számát.

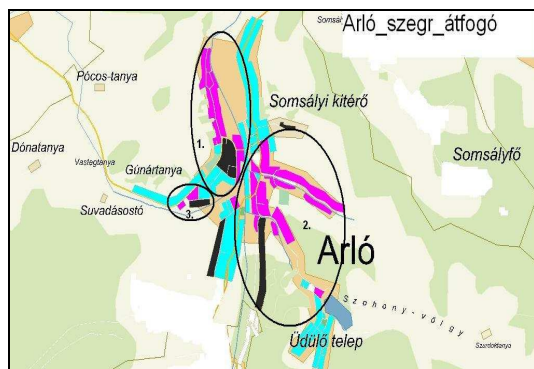
Ózd már hivatkozott Integrált Városfejlesztési Stratégiája, illetve Antiszegregációs Terve részletes képet ad a 38 ezres város szegregált településrészeiről, az ott élő népességről a KSH 2001-es és a helyi önkormányzat 2008-as adatai alapján. Putnoknak szintén van Integrált Városfejlesztési Stratégiája. A kistérség más szegregátumairól azonban nincsenek részletes információink, már pedig az Ózdi kistérség egyik legégetőbb problémája éppen az infrastruktúra és szolgáltatások nélküli szegregált lakókörnyezetek és az ott élő képzetlen, alacsony jövedelmű, többségében roma emberek magas száma. A programelemek tervezéséhez ezek részletes feltérképezése elengedhetetlen.

18. ábra: Szegregátumok Ózdon

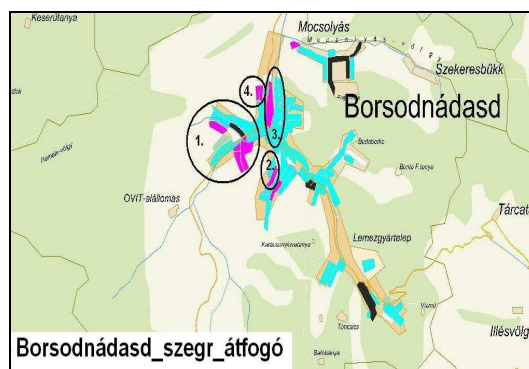
Forrás: NFÜ, KSH 2001.

19. ábra: Szegregátumok Arlón

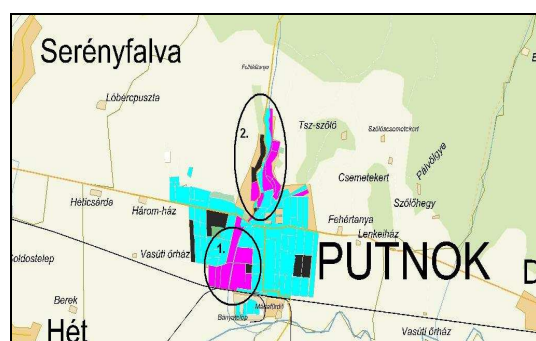
Forrás: NFÜ, KSH 2001.

20. ábra: Szegregátumok Borsodnádason

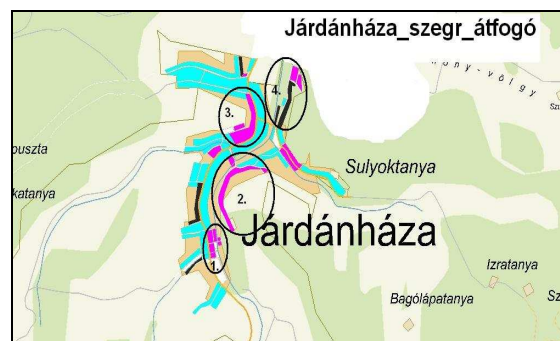
Forrás: NFÜ, KSH 2001.

21. ábra: Szegregátumok Putnokon

Forrás: NFÜ, KSH 2001.

22. ábra: Szegregátumok Járdánházán

Forrás: NFÜ, KSH 2001.

9. Helyi jó gyakorlatok

Jó gyakorlatokról elsősorban a kistérség közoktatási intézményei számoltak be az óvodai és iskolai adatlapokon, illetve csoportos interjúk során. Olyan tevékenységet és szolgáltatásokat neveztek meg, amelyek a kistérségi fejlesztések alapjául szolgálhatnak.

Az óvodák közül 26 fogalmazta meg pozitívnak ítélt tevékenységeit az adatlapokon. Ezek szerint az óvodák gyakorlatában számos korszerű elem megtalálható. Több intézménynek van kompetencialapú és IPR óvodai programja, kiemelten foglalkoznak a hátrányos helyzetű gyerekekkel, a hátrányok hatékony kezelésével, illetve a korai óvodáztatás és a rendszeres óvodába járás elősegítése is megjelenik néhány esetben. Több óvoda is sikeres a szülőkkal való kapcsolattartás terén, különböző programokba is igyekeznek bevonni őket. Szintén jó gyakorlatként értelmezhető, hogy a kistérség több óvodája működik együtt más szakterületekkel, intézményekkel, cigány kisebbségi önkormányzattal.

Az iskolák szintén számos korszerű oktatási elemet valósítanak meg tevékenységük során. Több helyen van a kistérségben egész napos iskola és iskolaotthonos oktatás. Alkalmazzák az IPR-t, a kompetenciaalapú és kooperatív oktatást, valamint vannak egyéb kapcsolódó tevékenységek is (pl. egyéni készség-és képességfejlesztés, hátrányos helyzet kompenzálása, játékos és adaptív tanulásszervezés). Két intézményben működik az „Útravaló” program. Az iskolák nagy hangsúlyt fektetnek az oktatáson kívüli programokra is: vannak tantárgyi szakkörök, művészeti és tánc foglalkozások és egyéb szabadidős, kulturális közösségi programok. Öt iskola emelte ki a szülőkkal való jó kapcsolatot, illetve egy-egy intézményben megjelenik a civilekkel, családsegítő szolgálattal történő együttműködés is. A járdánházai iskola referencia-intézmény, amely – TÁMOP projekt keretében – jó gyakorlatokat is bemutat más intézmények számára.

A védőnőktől kevesebb jó gyakorlat érkezett. Ezek közül több a családokkal való rendszeres kapcsolattartást, a hatékony preventív eszközöket és a terhes gondozás magas színvonalát emeli ki. Utóbbi eredményének tulajdonítják a koraszülések alacsony számát. Egy-egy védőnő sikerként értékelte az életkori szűréseken való megjelenést, az iskolai szűréseket és a gyerekek nyomon követést, valamint a házi orvossal való szoros együttműködést. Borsodnádason a védőnők szervezésében havi rendszerességgel „baba-mama” klub működik, amely – értékelésük szerint – a gyerekek sikeres óvodai beilleszkedését is segíti. Ezen a településen a védőnők pályázatok megírásában, a programok megvalósításában, szűrővizsgálatok szervezésében is részt vesznek.

A családsegítő/gyermekjóléti szolgálat munkatársai hatékonyan tartják a jelzőrendszer működését és az ügyfélközpontú, komplex munkát. A putnoki gyermekjóléti szolgálat nevelési tanácsadást és pszichológiai terápiás foglalkozásokat biztosít, amelyre egyre nagyobb az igény. 2009-ben nyári tábort is szerveztek 7-11 éves gyerekek számára.

A TÁMOP-3.3.7-09/2-2009-0006 „Alap- és középfokú oktatási rendszerek megerősítése az Ózdi Kistérségben/ Kistérségi tanoda program, mentori hálózat kialakítása az esélyegyenlőség biztosítása érdekében” című pályázat keretében 11 település gyermeke kerül bevonásra a tanoda programba (Arló, Borsodbóta, Borsodnádasd, Domaháza, Farkaslyuk, Hangony, Járdánháza, Kelemér, Ózd, Putnok, Sata). A hat településen (Borsodnádasd, Borsodbóta, Sata, Domaháza, Putnok-Kelemér, Ózd), önálló épületben működik a tanoda. A szakmai megvalósító projektgazda a Dr. Ámbédkar Gimnázium, Szakképző Iskola, Speciális Szakiskola és Általános Iskola. A tanoda programok jellemzője: az alternatív tanulási módok a használható tudásért, egyéni fejlesztés, komplex segítségnyújtás, mentorálás és utánkövetés megvalósítása. Éppen ezért a szakmai programban nagy hangsúlyt kap az élményszerű, cselekvéses, mindennapokban jól használható tanulás és tudás, az egymással való megismerkedés és együttműködés, az

integráció és a mentorképzés. 30 fő mentor képzését tervezi a pályázatmegvalósító, az érintett településekről 3-3 fő bevonásával. A mentorok a hátrányos helyzetű családok és gyermekek bevonásában, megsegítésében közreműködnek a 2010. szeptember 01-én indult két éves projektidőszak alatt. A tanoda célcsoportja egy település esetében legalább 30, legfeljebb 60 fő általános iskolás felső tagozatos, főként 7-8. évfolyama, de nyitottak -a településeken igényként jelentkező - az 5-6. osztályos korosztály befogadására. A tanoda szolgáltatásai legalább 330 fő, 80%-ban halmozottan hátrányos helyzetű és/vagy gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermeket, fiatalot érnek el. A program célja, hogy a tanodába járó végzős tanulók legalább 50%-a érettségig adó intézményben tanuljon tovább.

Az Ózdon található szegregált településrészek egyikén, a Hétes telepen 2006 óta civil és önkéntes együttműködéssel van jelen Bódis Kriszta filmrendező vezetésével a "Cseppben a tenger" Alkotásközpontú integrációs modellprogram, amely új közösségfejlesztési, alkotási, kommunikációs szemléletet igyekszik bevinni a 450 fős telep (elsősorban a gyerekek) életébe. 2010 júliusától 2011 decemberéig, a program a Máltai Szeretetszolgálat alapításában működő Tutor Alapítvány támogatásával az OSI által biztosított szükségalap (65 millió) pályázat keretében jelentősen bővített komplex szolgáltatásokat végez. A telep és a város metszéspontjában integrációs alkotóházat működtet, ahol a telepről, a városból, és Budapestről vegyesen roma, nem roma önkéntesek tartanak alkotásközpontú foglalkozásokat és korrepetálást rendszeresen. A művészeti tevékenységek köré szervezik a közösségépítés, a lakásfelújítás és a hosszú távú életminőség javítás szociális elemeit. Ezek leglényegesebb elemei:

- 2 fő szociális munkás mindennapi jelenléte a Hétes telepen;
- lakhatási program: minden telepi lakásban valamilyen állagjavító munka történt (aljzatbetonozás, szigetelés, nyílászárócsere, rovarirtás, tisztasági festés, stb.) kalákában;
- a telepen szolgáltatóház építése mosási, internet elérési lehetőséggel és egyéb tevékenységek biztosításával, a lakók aktív bevonásával;
- focipálya épült;
- szociális intézkedések bevezetéséhez a város szakembereinek és vezetőinek bevonása (kártyás mérőórák felszerelése, felújítások fenntarthatósága, folytatása, stb.);
- a TÁMOP 5.2.3-ban tervezett Gyerekesély programmal együttműködve a komplex munka kiterjesztése Ózd egész területére, különösen a környező szegregátumok felé.

10. A megnevezett fejlesztési szükségletek és igények (adatlapok és interjúk alapján)

Az előremutató tevékenységek mellett a kistérség szakemberei számos fejlesztési szükségletet is megfogalmaztak. Erről az adatlapokból és a csoportos interjúkból vannak információink. Fontos, hogy a kistérség egyik szegregátumában élőkkel is készült interjú, amelyben kirekesztettségben élők igényei jelennek meg. A legfőbb probléma itt – természetesen – a foglalkoztatás annak ellenére, hogy sokan rendelkeznek szakmunkás végzettséggel. A közfoglalkoztatásban pedig az önkormányzatok előítéletes gyakorlatát látják a megkérdezettek. További gondot jelent a rendőrséggel való nagyon rossz kapcsolat, a szabálysértési eljárások gyakori indítása a szegregátumban élőkkel szemben. Hiányolják a roma pedagógusokat, a szabadidős programokat. Megfogalmazott igény egy olyan többfunkciós közösségi ház, amely szülőknek és gyerekeknek egyaránt nyújt programokat és szolgáltatásokat. A szakemberekkel készített interjúkban fontos elemeként jelenik meg a családok anyagi helyzetének javítása, illetve az ebből származó problémák kezelésének nehézségei. Ennek egyik megoldása lehet szociálpedagógusok és szociális munkások alkalmazása az intézményekben, amelyre azonban nincs forrás. Gond az is, hogy a korai fejlesztés hiányzik a kistérségből.

A kistérség jegyzőinek alig harmada nevezett meg fejlesztési szükségleteket. Ezek alapján az egyik legfőbb probléma – mint más leghátrányosabb helyzetű kistérségekben – a munkahelyek hiánya, a munkahelyteremtés. Másrészt a kistérségben és a településeken elérhető szolgáltatások és intézmények fejlesztése jelenik meg nagy hangsúllyal (bölcsodei férőhelyek bővítése, nyári felügyelet, tábor, segítségnyújtás hátrányos helyzetű szülők számára, családi és gyermek programok). Arlón és Farkaslyukon Biztos Kezdet gyerekházra lenne szükség (a 0-2 éves, illetve a 3-5 éves gyerekek száma ezt indokolja is).

Az általános iskolák alapvetően a tárgyi, fizikai feltételek javítását és szolgáltatásaik bővítését, fejlesztését tartják a legégetőbb feladatnak. Több iskola jelezte a tornaterem, sportudvar, a tanítást segítő korszerű eszközök hiányát, a számítógépterem kialakításának vagy fejlesztésének szükségességét. Konkrét fejlesztési igény a tanórán kívüli szolgáltatások bővítése annak ellenére, hogy a jó gyakorlatok között számos ilyet találunk. Visszatérő elem a nyári napközi, táborok, szabadidős programok, szakkörök hiánya vagy nem megfelelő száma. A szakmai munkát érintő fejlesztési irányok között megjelenik a konfliktuskezelés, a kompetenciaalapú oktatás, iskolaotthonos tanítás, a felzárkóztatás, a szülővel való együttműködés, a napközi bővítése. Egy-egy helyen megfogalmazódott, hogy csökkenteni kell a hiányzások számát, a bejáró gyerekekre több figyelmet kell fordítani, javítani kell a kompetenciamérések eredményeit, valamint meg kell oldani az iskolai étkeztetés nehézségeit. Több intézmény a gyerekekkel foglalkozó, a pedagógusok munkáját támogató szakemberek hiányát jelezte (szabadidő szervező, gyógypedagógus, logopédus, fejlesztőpedagógus, pszichológus, gyermek-és ifjúságvédelmi felelős).

Az óvodák által megfogalmazott számos szükséglet közül a legdominánsabbak a fizikai környezet és a szakmai munka fejlesztésére vonatkozó jelzések. Több óvoda szükségesnek tartja az épület, az udvar, a játékeszközök korszerűsítését, tornaszoba kialakítását. Többször visszatérő elem az óvodapedagógusi tevékenységet segítő szakemberek és együttműködések hiánya, valamint az óvónk (és dajkák) szakmai továbbképzése. A kistérség óvodáinak többségében szükség lenne fejlesztőpedagógusra, logopédusra, gyermekvédelmi felelősre, pedellusra, pszichológusra, gyógytornászra. Jelezték azt is, hogy szorosabb együttműködés kellene a szociális intézményekkel, más szakemberekkel, valamint – néhány helyen – a szülővel. Két óvoda jelezte a csoportbővítés szükségességét. A szabadidős, kulturális programok (rendezvények, kirándulások, ismeretterjesztő előadások) szintén jelentős hiányként fogalmazódnak meg az óvodák többségében. Egy-egy intézmény jelezte például a fogadóóra, a cigány kisebbségi önkormányzattal való kapcsolat, a minél korábbi óvodáztatás, a pályázatírás szükségességét.

A kistérség egészét érintő – szintén a közoktatási intézmények által megfogalmazott – fejlesztési szükségletek közül kiemelkedik a már intézményi szinten is jelzett szakember-és szolgáltatáshiány, illetve a szakmai együttműködések javítása. Fontos lenne iskolabuszok biztosítása is az utazások megkönnyítése miatt.

A védőnők elsősorban a munkaeszközök bővítését és a helyhiányból adódó nehézségek orvoslását definiálták szükségletként. A családsegítő/gyermekjóléti szolgálat munkatársai szerint fontos lenne adósságkezelési szolgáltatás beindítása, a túlterhelt családgondozók tehermentesítése, a szakemberek számának növelése, a prevenciók tevékenység hangsúlyosabbá tétele, különböző szolgáltatások, programok nyújtása a szegénységben élő családok számára (képeségfejlesztő foglalkozások, nyári táborok, kirándulások). Ezeken túl megfogalmazódott a családok átmeneti otthonának és az idősek otthonának férőhely-bővítési igénye is.

11. Civil szervezetek

Az elektronikus bírósági nyilvántartás szerint az Ózdi kistérség településein összesen 354 bejegyzett társadalmi szervezet működik. (Ózdon 185, Putnokon 43, Borsodnádason 14.) Egyetlen szervezet sincs Bükkmogyoródon, Dubicsányban és Lénárdarócon. A bejegyzett szervezetek többsége önkormányzati közalapítvány, sportegyesület, iskolaalapítvány, polgárőr egyesület. Ezekon túl 19 településen (elsősorban természetesen Ózdon) létezik olyan alapítvány, egyesület, amely – tevékenysége, célja szerint – kapcsolódhat/kapcsolható a Gyerekesély program egyes elemeihez. *(Ezekről ad összefoglalást a 16. tábla.)*

Mindenestre a civil szervezetek tényleges működésének feltérképezése után meg kell találni azokat a civil partnereket, akiknek együttműködésére lehet számítani a közös célok mentén. A hátrányos helyzetű térségek jellemzője a civil aktivitás alacsony szintje, a forrásteremtés nehézségei, a humánkapacitás és az infrastruktúra hiánya. Mindezek ellenére szükség van a civilekkel való partnerségi, együttműködési kapcsolatok kialakítására, amely egyrészt segítheti megerősödésüket, aktivizálásukat, másrészt szereplői lehetnek a későbbi fenntarthatóságuknak.

16. tábla: A Gyerekesély program tevékenységeihez kapcsolódó bejegyzett civil szervezetek a kistérség településein, 2010.

Szervezet neve	Település	Tevékenység, cél
ELFOGADLAK Alapítvány	Arló	Az halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett valamint roma gyermekek és fiatalok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, életminőségük javítása, családsegítés, az ehhez kapcsolódó szoci-karitatív módszertani tevékenység kidolgozása, folyamatos fejlesztése.
BÁNREVEI ÁLTALÁNOS ISKOLÁSOK TEHETSÉGGONDOZÁSÁÉRT ALAPÍTVÁNY	Bánréve	A bánrévei Tompa Mihály Körzeti Általános Iskolában tanulóiak egyéni és közösségi aktivitásának támogatása, - az érdeklődés és érték cselekvők együttműködésének szolgálata, - a cselekvési lehetőségek feltételeinek bővítése, tehetségek gondozása, fejlesztése, mind a tanórán, mind más iskolai foglalkozásokon.
Barkófieldi Erdei Iskola Egyesület	Bánréve	A társadalmi szervezet működési körének jellege: oktatás, képességfejlesztés, nevelés, kulturális tevékenység...
Sérülten Teljes Életet Élő Alapítvány	Bánréve	Elsősorban a testileg és lelkileg sérült emberek gyógyító-, egészségügyi rehabilitációja. Általában az egészségmegőrzés és betegség-megelőzés elősegítése.
Borsodbótai Romák Független Cigány Szervezet	Borsodbóta	-
Magyarországi Cigány Szervezetek Fórumának Borsodbótai Szervezete	Borsodbóta	-
A Jövő Borsodnádásdjáért Egyesület	Borsodnádásd	szociális tevékenység
A Ples Borsodnádásdjáért Alapítvány	Borsodnádásd	A térségben lakó óvodás- és általános illetve középiskolás korú gyermekek nevelésének, tanítatásának segítése. A kiemelkedően tehetséges gyermekek továbbtanulásának segítése.... A létminimumot el nem érő egy főre eső jövedelmű egyedülállók, illetve családok támogatása.
Borsodnádásdi Művelődésért, Kultúráért és Sportért Közalapítvány	Borsodnádásd	A Borsodnádásd Nagyközség és vonzáskörzete lakossága legszélesebb rétegeit érintő közösségi, kulturális, művelődési, szabadidős, sport-versenysport programjának megszervezése, lebonyolítása
Roma-magyar Baráti Társaság	Borsodnádásd	Elősegítse a roma-magyar együttélést, elsősorban Ózdon és vonzáskörzetében, valamint ennek érdekében a roma önszerveződés elősegítése. Ennek érdekében kulturális rendezvényeket, beszélgetéseket és előadásokat, táborokat szervez, információs kiadványokat készít.
Borsodszentgyörgyi Diákokért Alapítvány	Borsodszentgyörgy	A borsodszentgyörgyi diákságnak gazdagítása, a diákprogramok, diákkezdvezmények felkarolása, és támogatása, a működő diákönkormányzatok munkájának támogatása, a diákszervezetek, egyesületek, közösségek működési feltételeinek javítása, programjainak támogatása... Gyermek-egészségügyi iskolai feladatok ellátásának fejlesztése, a diáksport támogatása, az iskolai kulturális és

Szervezet neve	Település	Tevékenység, cél
		kiegészítő oktatási programjainak támogatása, hátrányos helyzetű és adottságú diákok támogatása.
"A Hegyháti Tehetséges Gyermekéért " Alapítvány	Csernely	Csernely , Bükkmogyorósd és Lénárdaróc községben élő és tanuló, az átlagosnál jobb tanulmányi eredményt elérő, vagy valamely területen kiemelkedő képességű általános iskolás korú gyermekek képességének fejlesztése, az oktatás és nevelés anyagi és nem anyagi jellegű támogatása.
CSOKVAOMÁNYÉRT ALAPÍTVÁNY	Csokvaomány	A térségben lakó óvodás- és általános, illetve középiskolás korú gyermekek nevelésének, taníttatásának segítése - a térség kulturális fejlődését elősegítő állampolgári egyéni, civil szerveződések és rendezvények támogatása - kiemelkedően tehetséges gyermekek továbbtanulásának segítése - rokkantak, testi fogyatékosok, valamint egyedül élő idősek emberek támogatása.
Domaháza Ifjúságáért Alapítvány	Domaháza	Domaháza község ifjúsága sport, kulturális, művelődési, hagyományörző tevékenységének támogatása
"Szolgálat" Cigány Közhasznú Szervezet	Farkaslyuk	-
Észak-Borsodi LEADER Unió Helyi Közösség Egyesület	Hangony	A vidéki területeken történő változások támogatása... a foglalkoztatás elősegítése, az alapszolgáltatások javítása, beleértve az információs és kommunikációs technológiákhoz való helyi hozzáférést, és a vidéki területeket vonzóbbá tevő beruházások végrehajtása révén a gazdasági és társadalmi visszaesés és a vidék elnéptelenedése felé mutató tendenciák visszafordítása érdekében.
ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI ROMA UNIÓ Hangonyi tagszövetség	Hangony	-
A Járdánházai Óvodáért Alapítvány	Járdánháza	A járdánházai óvodás korú gyermekeknek megfelelő környezetben és feltételek között biztosítja a szükséges fejlettség elérését, az óvodai életre és az iskolai életmódra való felkészítést.
Észak-Magyarországi Roma Unió Járdánházai Tagszövetsége	Járdánháza	-
Járdánházai Általános Iskoláért Alapítvány	Járdánháza	Járdánházán új iskola épület megvalósításának támogatása... A korszerű nevelési, oktatási és testnevelési eszközök beszerzése. A kiváló vagy erre rászoruló járdánházi általános iskolai tanulók vagy tanulócsoporthoz támogatása.
Soldos Emília Közalapítvány	Kelemér	Kelemér községben lakó, 18. életévét be nem töltött gyermekek pedagógiai, szociális, egészségügyi fejlődésének támogatása. A keleméri iskolai és óvodai neveléshez szükséges oktatási eszközök, játékok bővítése, fejlesztése.
"Kissikátor Fejlesztéséért" Közalapítvány	Kissikátor	A település oktatási, művelődési intézményei tárgyi feltételeinek javítása, fejlesztése, az intézmények társadalmi támogatásának megalapozása, a polgárok kulturális, hagyományörző, oktatási, művelődési, tehetséggondozási, felzárkóztatási, szabadidős közösségi programjai megvalósításának elősegítése...
Bárka Színpad és Műhely Kulturális Egyesület	Ózd	Gyerekek, ifjúság, családok, felnőttek részére értékes, érték közvetítő, megőrző, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló különböző események, programok, előadások, befogadása, létrehozása, megismertetése; tájékoztatás, prevenció, egészséges életmódra nevelés, szolgáltatás, ismeretnyújtás, esélyegyenlőség, ifjúsági munka - működő információs és segítségnyújtási kapcsolatrendszer, oktatás és az ezzel összefüggő dolgok támogatása.
"Esélyek és Partnerség" Ózdon	Ózd	.... különböző hátrányokkal élő családok, csoportok élethelyzetének javítása, a kisközösségi létformák tematikus kialakításával és továbbfejlesztésével. A városrész összlakosságának érdekeltté tétele, egy fejlődőképes településrész kialakítása érdekében.
"Fiatalokért" Alapítvány	Ózd	szociális tevékenység

Szervezet neve	Település	Tevékenység, cél
"Kiváncsi Fáncsi" Közhasznú Alapítvány	Ózd	A családok szociális biztonságának elősegítése, a gyermekek harmonikus fejlődésének, testi szellemi, érzelmi és erkölcsi gyarapodásának kiteljesítése, életkori sajátosságainak megfelelő nevelése, képességeik, ismereteik sokoldalú fejlesztése. A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a szociálisan rászoruló családok és gyermekek társadalmi felzárkóztatásának, társadalomba való beilleszkedésének elősegítése, az egészségmegőrző és betegségmegelőző mozgás gazdag életmód... népszerűsítése, a nemzeti, az etnikai és a nemzetiségi kisebbségi kulturális örökség javainak megőrzése, ápolása... egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító-, egészségügyi rehabilitációs tevékenység; szociális tevékenység, családsegítés...
"Órhegy" Egyesület az Emberért és a térségért	Ózd	-
"ÖRHEGY" Térségfejlesztési Katalizátor Alapítvány	Ózd	Ösztönzi a civil, az önkormányzati és a vállalkezési szféra együttműködését, elsősorban a Borsodnádasd-Aggtelék-Kazincbarcika települések által körbezárt háromszögben, Borsod-Abaúj-Zemplén megye észak-nyugati régiójában a térség civil szerveződéseinek, a helyi humán gazdasági erőforrások fejlesztésébe történő bevonásával
"SUKHAR" Roma Foglalkoztatást és Vállalkozásfejlesztést Elősegítő Regionális Közhasznú	Ózd	A cigány és nem cigány hátrányos helyzetű emberek élethelyzetének és életkörülményeinek javítása, felzárkóztatásuk és fejlődésük elősegítése, társadalmi beilleszkedésük támogatása, érdekeik közvetítése, felzárkóztatása.
"Vidám sziget" Alapítvány	Ózd	Az alkotmány úti óvoda 3-7 éves korú gyermekeinek integrált óvodai nevelése. Az alapítvány ennek keretében biztosítani kívánja
Aktív Zóna Alapítvány	Ózd	... a lakosság kulturális sport és egyéb együttélést fejlesztő feladatainak ellátása, szervezése, a lakókörzet aktivizálása, közösségi érdekek érvényesítése
Alapítvány Csépany-Somsály Fejlesztésére	Ózd	Hódoscsépany és Somsály településének támogatása, így különösen a településrészek rendezését, infrastrukturális fejlesztését. A településrészekben működő egészségügyi, gyermek és ifjúságvédelmi, művelődési, sport és oktatási intézményeket, szervezeteket. A foglalkoztatási, vállalkozás-szervezési tevékenységet. A diák és szabadidő sportot.
Alapítvány Szenna Fejlesztéséért	Ózd	Szena településnek, mint Ózd város egyik lakókörzetének településfejlesztési, szociális, egészségügyi gyermek és ifjúságvédelmi, művelődési, foglalkoztatási, vállalkozásszervezési diák és szabadidősport és idegenforgalmi céljainak támogatása és megvalósítása, a rászorulóknak segítése.
Bükk Művelődési és Vendéglátó Ház a Közösségért Alapítvány	Ózd	Az Alapító az Alapítványt Ózd város amatőr művészeti mozgalmának és alkotó közösségének támogatása céljából hozza létre azért, hogy a helyi önszerveződések, civil kezdeményezések közösségformáló képessége fennmaradjon
Bükki Hegyhát - Kamaszparlament Ifjúságáért Közhasznú Alapítvány	Ózd	Az alapítvány közhasznú tevékenysége: nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés, kulturális tevékenység.
Center Fejlesztéséért Alapítvány	Ózd	Center településrészek - mint Ózd város egyik peremkerületének - népességmegtartó erejének megőrzése, infrastruktúrájának fejlesztésében való közreműködés. A településrész kulturális életének javítása, a jövőképek kialakítása, megőrzése, szabadidős és sport, valamint ifjúságvédelmi tevékenységek támogatása.
Esély Kisebbségi Szövetség Rakaca	Ózd-Somsály	-
HÁROMMANÓ Játzóház Alapítvány	Ózd	A kisgyermek számára gyermekmegőrzés, ennek keretében az életkornak megfelelő nevelés, képesség és ismeretfejlesztés szabadidős foglalkozás változatos tevékenységeken keresztül a gyermekek személyiségének minél sokoldalúbb fejlesztése.
Jóléti Szolgálat a Munkanélküliekért Alapítvány	Ózd	-

Szervezet neve	Település	Tevékenység, cél
Mediátorok Ózd Régiós Szocioszervíz Egyesülete	Ózd	szociális tevékenység
Ózd Térségi Ifjúsági Tehetségkutató Egyesület	Ózd	kulturális tevékenység
Ózdi "Keriszek" Alapítvány	Ózd	A tehetséges és példamutató magatartást tanúsító tanulók ösztönzése, segítése, a nyelvek iránt érdeklődő tehetséges tanulóknak nyelvtanulás, nyelvgyakorlás céljából szervezett külföldi útjainak támogatása, a hátrányos helyzetű, tehetséges tanulók oktatása, segítése, önálló tanulói alkotó munkáért pályadíjak odaítélése, a tanuló érdekltség növelése, a magasabb teljesítményekhez vezető ösztönző rendszer kialakítása, az iskolai oktatás feltételeinek javítása, a tanári képzés támogatása.
Ózdi Ifjúságért Alapítvány	Ózd	Az ózd városában élő fiatal személyek, diákok támogatása, erkölcsi, szellemi életük fejlesztése, továbbá kulturális és szabadidős programok szervezése, illetve megvalósítása.
Ózdi Ifjúságért Egyesület	Ózd	szociális tevékenység
Ózdi Krízis Alapítvány	Ózd	Az Ózd városban élő önhibájukon kívül megélhetési és egyéb elnehezült életfeltételek közé került személyek, családok megsegítése, olyan élethelyzetek megoldása, amelyet a segítségért forduló személy önmaga képtelen rendezni, továbbá egyéb szociális célokat szolgáló programok megvalósítása. Törekszik a hátrányos helyzetűek, nagycsaládosok életmódváltozásának elősegítésére, e körbe tartozó fiatalok felzárkóztatására, képzésére, tehetséggondozásra, a munkahelyhez jutás elősegítésére (munkanélküliek képzésének, átképzésének szervezése). Céljának tekinti a szociális szakmai képzés, továbbképzés szervezését, az e területen colgozók tevékenységének tárgyi feltételeinek bővítését, korszerűsítését...
Ózdi Nyitott Kapu Alapítvány	Ózd	Az alapítvány közhasznú tevékenysége: Nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés, kulturális tevékenység, gyermek- és ifjúságvédelem, gyermek- és ifjúsági érdekképviselet.
Sajóvárkony Fejlesztéséért Alapítvány	Ózd	Sajóvárkonyi településrész felzárkóztatása a városi színvonal elérése érdekében (ide értve a településrész városképének javítását, rehabilitációját, az utcaképek szépítését, a parkosítást stb.), a településrészen a közbiztonság javítása.
SZEGÉNY GYERMEKEKÉRT ALAPÍTVÁNY	Ózd	Ózdon és térségében a szegény és hátrányos helyzetű gyermekek életének és társadalmi lehetőségeinek javítása.
Újra Ózdért Egyesület Civil Ház	Ózd	Az egyesületet létrehozó helyi társadalmi és gazdasági szervezetek vezetői, szakemberei tudásának és tapasztalatainak hasznosítása. A város és térsége sokoldalú fejlesztésének, fejlődésének előmozdítása érdekében. A város és térsége iránti elkötelezettség alapján segíteni és katalizálni a civil mozgalom és kontrol erősödését, a civil értékek és érdekek megjelenítését közvetítését illetve érvényesítését
ZOÉ Alapítvány	Ózd	Nevelés, oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés, hátrányos helyzetű csoportok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítése, munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése és a kapcsolódó szolgáltatások.
Életcél, fiatalok, a fiatalok jövőjéért Alapítvány	Putnok	A Magyarországon élő 16-32 éves korosztály széles körű támogatása, karrierjük, jövőjük, személyiségük építésében, céljaik elérésében való segítség, lehetőségek biztosítása. Az alapítvány céljának tekinti továbbá a rendezvények, kulturális programok, sportesemények, egyéb, fiatalokat érintő rendezvények szervezetését, lebonyolítását, információs csatorna kialakítását,
Putnok Városi Romanók Egyesülete		A Putnok városi romanók közösség támogatását tekinti fő céljának, elsősorban közéleti, szociális, kulturális céllal alakult meg. E cél érdekében felvállalja a helyi közösség érdekképviseletét, érdekegyesítését.
"A Sátai Általános Iskoláért Alapítvány"	Sáta	Elősegíteni az iskolai oktatás feltételeinek javítását, korszerű oktatástechnikai eszközök, sportszerek, iskolabútorok
Sátai Fiatalok Egyesülete		... Ifjúság- és gyermekvédelem, kisebbségi jogok védelme és esélyteremtés. Az egészséges életmódra nevelés.

Szervezet neve	Település	Tevékenység, cél
		Demokráciára nevelés. A „zöld gondolkodás és életmód” elterjedésének elősegítése. A gyermek, ifjúsági és felnőtt korosztály számára közművelődési, sportolási alternatívák biztosítása. Az oktatási, nevelési év folyamán és a tanítási szünetekben a szabadidő hasznos, értékes eltöltésére irányuló programok szervezése, lebonyolítása (művészeti, természetjáró és sporttáborok, játszóházak, színházi előadások, koncertek, táncházak, kiállítások)
Mi Együtt Sajónémetiért Egyesület	Sajónémeti	A Sajónémetiben élők életminőségének javítása a helyi és külső erőforrások bevonásával.
" HIT A JÖVŐBEN " Sajópuspöki község rászorult lakóinak támogatásáért Alapítvány	Sajópuspöki	Sajópuspöki község rászorult lakóinak, azok gyermekeinek anyagi, dologi támogatása, segítése. Képességük alapján arra érdemes gyermekek, támogatása. Az Alapítvány célkitűzéseinek megvalósítását segítő, illetve biztosító szakembergárda képzésének támogatása pályázati rendszerben.
SAJÓMENTIEKÉRT ALAPÍTVÁNY	Sajóvelezd	... Kreatív, kulturális, művelődési tevékenység szervezése, működtetése, gyermek és ifjúságvédelmi tevékenység, gyermek és fiatalkorúak nevelésének, gondozásának, társadalmi beilleszkedésének elősegítése,

Forrás: <http://www.birosag.hu/engine.aspx?page=tarsszervsearch>

12. Jelenlegi forrástérkép

A REMEK adatbázis összesítése alapján 2004 és 2009 között közel 10,8 milliárd forint támogatás érkezett az Ózdi kistérségbe. Ebből valamivel több, mint 4 milliárd hazai, és majdnem 6,8 milliárd uniós forrásból származik. A 2004-2009 közötti hazai támogatások háromnegyede (74,5%) a műszaki infrastruktúra fejlesztését szolgálta, az emberi erőforrások fejlesztésére a források alig 1 százaléka (0,8%) jutott. Az EU-s támogatások első időszakában (Nemzeti Fejlesztési Terv, 2004-2007) a 2,36 milliárdnyi támogatás felét (48,5%) regionális, harmadát (30,1%) humán erőforrás fejlesztésre fordították. 2007 és 2009 között (Új Magyarország Fejlesztési Terv) a legtöbb pénz (a támogatások 50,4 százaléka) szintén regionális fejlesztést szolgált, gazdaságfejlesztésre a támogatások harmadát (31,8%) költötték. A TÁMOP programok részesedése 8,9 százalék, amely 391 millió forintot jelent 2007-2009 között. (17-19. táblák)

17. tábla: Hazai támogatások, 2004-2009.

Cél kategória	Projektetek száma	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Műszaki infrastruktúra	44	3 003 199	5 509 760
Gazdaságfejlesztés	106	433 266	2 435 860
Települési életminőség	31	332 516	531 157
Humán infrastruktúra	23	110 797	420 169
Egyéb, nem besorolható	9	74 225	160 202
Emberi erőforrások fejlesztése	6	32 420	123 810
Kulturális örökség védelme	4	30 721	38 401
Tervezés	8	8 230	13 024
Környezetvédelem, környezetvédelmi infrastruktúra	2	7 600	10 247
Turizmus fejlesztése	1	600	938
Összesen	234	4 033 574	9 243 568

18. tábla: Uniós támogatások NFT1, 2004-2007

Operatív program	Projektok száma	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Regionális Fejlesztés OP	5	1 148 937	1 264 455
Humán Erőforrás Fejlesztés OP	17	714 120	742 996
Gazdasági Versenyképesség OP	39	407 284	799 695
Agrár és Vidékfejlesztés OP	9	98 322	209 195
Összesen	70	2 368 663	3 016 341

19. tábla: Uniós támogatások UMFT 2007-2009 évben

Operatív program	Projektok száma	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Regionális OP-ok	32	2 212 440	2 550 353
Gazdaságfejlesztési OP	71	1 396 878	2 346 253
Társadalmi Megújulás OP	11	391 398	391 398
Társadalmi Infrastruktúra OP	3	170 853	179 956
Környezet és Energia OP	2	168 721	198 175
Államreform OP	3	52 528	54 121
Összesen	122	4 392 818	5 720 256

A kistérségben megvalósított legjelentősebb húsz projekt közül 9 ózdi, 3 putnoki, 2 borsodnádasi. A fennmaradó hat projekt hat település között oszlik meg, így látható, hogy a községek nagy része kimarad a komolyabb fejlesztésekből. A legnagyobb projekt (2010) Ózdon 680 milliós támogatással településközpont kialakítását szolgálja. A második legjelentősebb fejlesztés (196,7 millió Ft támogatás, 2009.) Borsodnádason valósul meg a minőségi nevelés-oktatás feltételeinek megteremtése érdekében. Putnok 2009-ben nyert 186,7 milliót a Serényi László Iskola infrastruktúra-és eszközfejlesztésére. Ezekon túl Bánréve (127,8 millió Ft) óvodafejlesztésre, Ózd (95,9 millió Ft) kompetencialapú oktatás bevezetésére nyert nagyobb támogatást. (20. tábla)

20. tábla: A 20 legjelentősebb uniós projekt a kistérségben

Pályázó neve	Projekt célja (év)	Megvalósítás helye	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Ózd Város Önkormányzata	Ózd városában nívós településközpont kialakítása: városi-közösségi funkciók erősítése és bővítése a "Vasvár 56." épületének felújításával, gazdasági funkciók fejlesztése vállalkozók bevonásával, valamint a belváros közterületeinek rendezése (2010)	Ózd	680 816	856 668
Borsodnádasi Város Önkormányzata	"A minőségi nevelés-oktatás megteremtéséhez szükséges feltételek biztosítása Borsodnádason" (2009)	Borsodnádasi	196 791	207 148
Putnok Város Önkormányzata	"Serényi László Általános Iskola infrastruktúra és eszközfejlesztés felújítása" (2009)	Putnok	186 753	207 503
Ózd Város Önkormányzata	Szennyvízelvezetés- és tisztítás fejlesztése Ózd városban és Farkaslyuk községben (2008)	Ózd	163 816	192 725
Járdánháza Község Önkormányzata	Járdánháza Egészségházának fejlesztése (2009)	Járdánháza	156 798	165 051
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzati Idősek Otthona	Ózd, Idősek Otthona épületének korszerűsítése, akadálymentessé tétele, szolgáltatásainak fejlesztése. (2009)	Ózd	142 615	151 719

Pályázó neve	Projekt célja (év)	Megvalósítás helye	Támogatás (eFt)	Költség (eFt)
Bánréve Község Önkormányzata	XXI. Századi óvoda kialakítása Bánrévén (2009)	Bánréve	127 799	141 999
Ózd Város Önkormányzata	A kompetencia alapú oktatás bevezetése Ózd Város 6 intézményében (2009)	Ózd	95 994	95 994
HEGYHÁT-MED Nonprofit KÖZHASZNÚ Korlátolt Felelősségű Társaság	EGÉSZSÉGHÁZ LÉTREHOZÁSA CSERNELYEN ÉS BORSODBÓTÁN (2009)	Csermely	93 694	98 625
Ózd Város Önkormányzata	Ózd, Piac út-Sárli telep összekötő út és körforgalmi csomópont építése (2009)	Ózd	86 736	96 373
Borsodnádásd Város Önkormányzata	Egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés területi esélykülönbségének csökkentése Borsodnádásdon (2009)	Borsodnádásd	78 698	82 840
Borsodbótai Önkéntes Tűzoltó-, Településszépítő-, Környezetvédő - és Foglalkoztatást Elősegítő Egyesület	Első lépés az Integráció felé- lépésről lépésre az Ózdi kistérségben (2009)	Borsodbóta	67 601	67 601
Putnok Város Önkormányzata	A putnoki Egészség ház fejlesztése (2009)	Putnok	61 357	64 593
Ózdi Vállalkozói Központ és Inkubátor Alapítvány	Az Ózdi Térségi Inkubációs Központ energiahatékony fejlesztése (2009)	Ózd	56 068	70 085
Borsodszentgyörgy Község Önkormányzata	Infrastrukturális és szakmai fejlesztés Borsodszentgyörgy vegyes háziorvosi körzetében. (2009)	Borsodszentgyörgy	53 453	56 266
SPAL Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Fémfeldolgozási tevékenység komplex technológiai fejlesztése az Ózdi Ipari Parkban (2008)	Ózd	50 732	101 464
MÉSZI-TRANS Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Technológiai fejlesztés a Mészi - Trans Kft.-nél. (2010)	Királd	50 000	100 316
Bánhidesign Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Óndioxid vezető réteg eltávolításának kifejlesztése zártrendszerű homokfúvó technológiával a napelem gyártásban. (2009)	Ózd	49 050	109 000
"Kaiser" Autójavító és Kereskedelmi Korlátolt Felelősségű Társaság	Tárolócsarnok építése és műhely átalakítás a "Kaiser" Kft-nél (2010)	Ózd	48 990	69 996
Putnok Város Önkormányzata	Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés Putnok Város általános iskoláiban (2009)	Putnok	48 727	48 727
Összesen			2 496 488	2 984 693

Mellékletek

1. táblázat: A kistérségben működő általános iskolák és működési területük

Általános iskola megnevezése	Működési köre	6-13 évesek száma a településeken (fő)
Árpád vezér Általános Művelődési Központ (Ózd, Domaháza felső tagozat jár ide)	Ózd, Domaháza	3593
Vasvár úti Általános Iskola (Ózd)	Ózd	3482
Péczei József ÁMK Általános és Alapfokú Művészeti Iskola (Putnok) – Közoktatási Intézményfenntartási Társulás (Putnok, Dubicsány, Sajóvelezd, Sajómercse)	Putnok, Dubicsány, Sajóvelezd, Sajómercse	804
Serényi László Általános Iskola (Putnok)	Putnok, Kelemér, Gömörszőlős	764
Általános Művelődési Központ Bánréve (Társulás: Bánréve, Serényfalva, Hét, Sajópüspöki)	Bánréve, Serényfalva, Sajópüspöki, Hét	319
Újváros Téri Általános Iskola (Ózd)	Ózd	3482
Bem úti Általános Iskola és Óvoda (Ózd)	Ózd	3482
Csépány-Somsály ÁMK (Ózd)	Ózd	3482
Farkaslyuki Általános Iskola (Farkaslyuk)	Farkaslyuk	290
Hangonyi György Általános Iskola (Hangony)	Hangony	192
Árpád vezér ÁMK Domaházi Tagiskola (Domaháza, 1-4.o)	Domaháza (Ózd)	111
Petőfi Sándor Általános Iskola és Óvoda (Ózd)	Ózd, Sajónémeti	3544
Sajóvárkonyi Általános Művelődési Központ (Ózd)	Ózd (és Ózd-Bánszállás telep)	3482
Apáczai Csere János Általános Iskola és Óvoda Ózd-Tábla (Ózd)	Ózd	3482
Bolyky Tamás Általános Iskola (Ózd, Kissikátor gyerekei járnak ide)	Ózd, Kissikátor	3509
Borsodbóta Körzeti Általános Iskola (Borsodbóta, Uppony, Királd gyerekei járnak ide)	Borsodbóta, Uppony, Királd	150
ÁMK Móra Ferenc Általános Iskola (Borsodnádásd)	Borsodnádásd	276
IV. Béla Általános Iskola (Járdánháza)	Járdánháza	228
Herman Ottó ÁMK Általános Iskola Tagintézmény (Csernely) – Társulás: Bükkmogyorósd, Lénrddaróc	Csernely, Bükkmogyorósd, Lénrddaróc	101
Általános Iskola Sáta	Sáta	105
Széchenyi István Általános Iskola Arló	Arló	621
Lajos Árpád Általános Iskola, Tagiskola, Nekézseny	Nekézseny (Dédestapolcsány, Mályinka*)	62

Forrás: KIR. * Kistérségen kívüli települések.

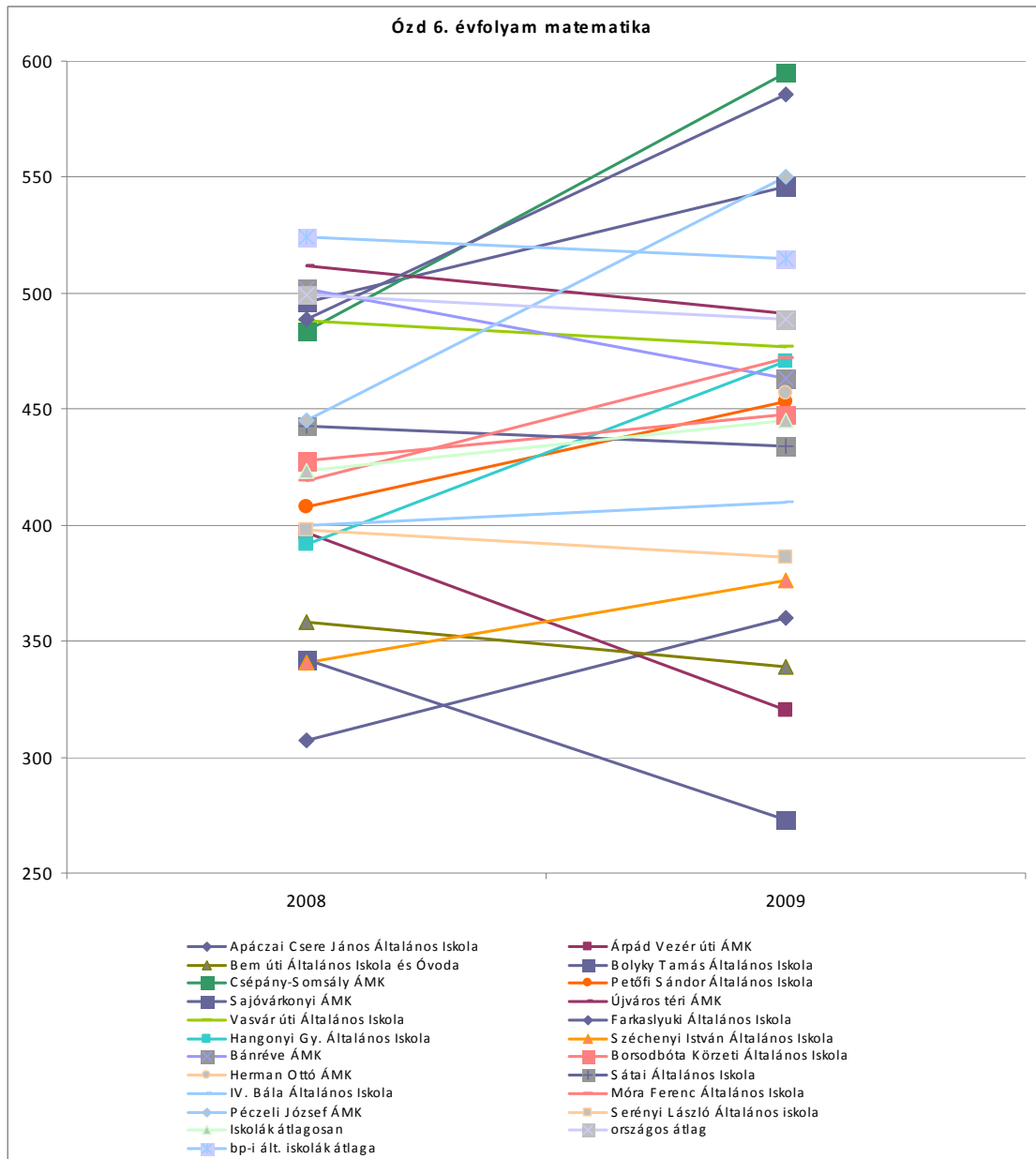
2. táblázat: A kistérségben található óvodák és működési területük

Óvoda megnevezése	Működési köre	3-5 évesek száma a településeken (fő)
Alkotmány úti Óvoda (Ózd)	Ózd	1252
Bem úti Általános Iskola és Óvoda (Ózd)	Ózd	1252
Sajóvárkonyi ÁMK Tétény úti Óvoda (Ózd)	Ózd	1252
Soldos Emília Óvoda (Putnok)	Putnok, Dubicsány	100
S. V. ÁMK Bánszállási Tagóvoda (Ózd)	Ózd (és Ózd-Bánszállás telep)	1252
Csépány- Somsály ÁMKI, Csépányi Óvoda (Ózd)	Ózd	1252
Csépány- Somsály ÁMKI, Somsályi Óvoda (Ózd)	Ózd	1252
Petőfi Sándor Általános Iskola és Óvoda (Damjanich úti Tagóvoda, Ózd)	Ózd	1252
Városközpont Óvoda (Ózd, Katona J. u. 7.)	Ózd	1252
Sajóvárkonyi ÁMK Mekksey úti Óvoda (Ózd)	Ózd	1252
Városközpont Óvoda (Ózd, Nemzetőr u. 18.)	Ózd	1252
Petőfi Sándor Általános Iskola és Óvoda (Petőfi úti Óvoda, Ózd)	Ózd, Sajónémeti	1268
Apáczai Csere János Általános Iskola és Óvoda (Ózd)	Ózd	1252
Béke telepi Óvodák Újváros téri Óvoda (Ózd)	Ózd	1252
Domaháza Község Napköziotthonos Óvoda	Domaháza	40
Hangonyi Napköziotthonos Óvoda	Hangony	47
Farkaslyuki Napköziotthonos Óvoda	Farkaslyuk	116
Béke telepi Óvodák Árpád vezér úti Óvoda (Ózd)	Ózd	1252
Napköziotthonos Óvoda, Kelemér	Kelemér	30
Napköziotthonos Óvoda (Bánréve és Sajópüspöki)	Bánréve és Sajópüspöki	51
Napköziotthonos Óvoda, Borsodbóta	Borsodbóta, Uppony	32
Gárdonyi Géza Általános Iskola és Óvoda Napköziotthonos Tagóvoda Borsodszentgyörgy	Borsodszentgyörgy (Balaton, Bekölce, Mikófalva*)	24
Herman Ottó Általános Művelődési Központ Óvoda Tagintézmény (Csernely)	Csenely, Bükkmogyorósd, Lénárdaróc	49
Napköziotthonos Óvoda (Serényfalva) (heti és gömörszölösi gyerekekekkel)	Serényfalva	38
Napköziotthonos Óvoda, Csokvaomány	Csokvaomány, Lénárdaróc	16
Sajóvelezd-Sajómercse Társulás Napköziotthonos Óvodája (Sajóvelezd)	Sajóvelezd	33
Petőfi Sándor Általános Iskola és Óvoda Sajónémeti Tagóvoda (Sajónémeti)	Sajónémeti (Ózd)	16
Összevont Óvodák Arló	Arló	192
Napköziotthonos Óvoda Sáta	Sáta	32
Napköziotthonos Óvoda Járdánháza	Járdánháza	71
ÁMK Napköziotthonos Óvoda Intézményegység (Borsodnádásd)	Borsodnádásd	88
Királdi Napköziotthonos Óvoda	Királd	20
Napraforgó Napköziotthonos Óvoda, Nekézseny	Nekézseny	10

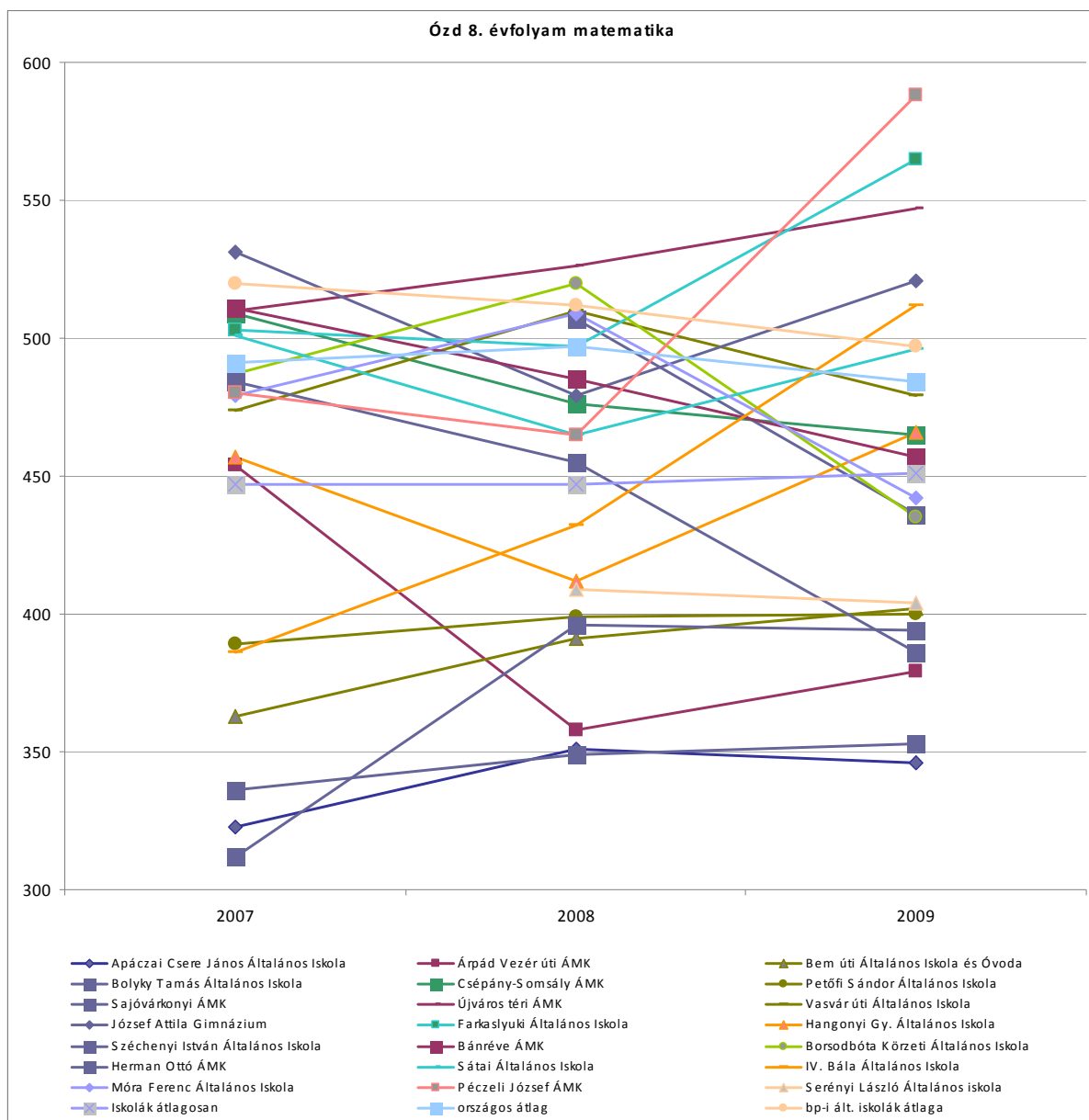
Forrás: KIR. *Kistérségen kívüli települések.

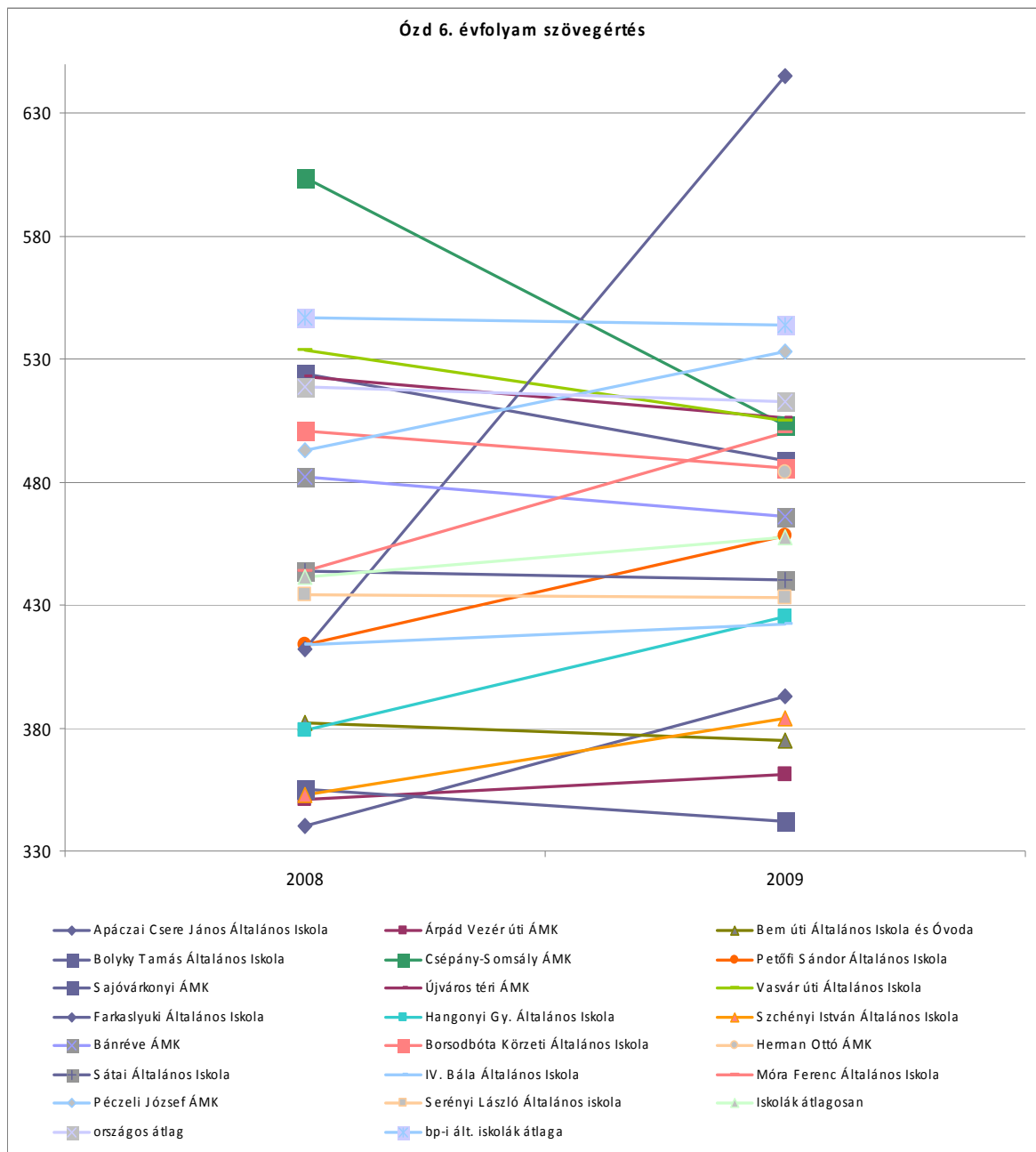
1. ábra: Ózdi kistérség kompetencia eredmények – 6. évfolyam, matematika

2. ábra: Ózdi kistérség kompetencia eredmények – 8. évfolyam matematika

3. ábra: Ózdi kistérség kompetencia eredmények – 6. évfolyam szövegértés

4. ábra: Ózdi kistérség kompetencia eredmények – 8. évfolyam szövegértés

